16 Številka. V Ljubljani, v petek, 18. januarja 1918. LI leto.

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . K 36·—
pol leta „ „ . . „ 18·—
četrt leta „ „ . . „ 9·—
na mesec „ „ . . „ 3·—

za Nemčijo:

celo leto naprej . . . . K 40·—

za Ameriko in vse druge dežele:

celo leto naprej . . . . K 48·—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Inserati izhaja vsak dan zvečer izvzemši nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 34 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 v. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošiljajo naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismene naročbe brez pošiljatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej . . . . K 32·—
pol leta „ . . . . „ 16·—
četrt leta „ . . . . „ 8·—
na mesec „ . . . . „ 2·70

Posamezna številka velja 14 vinarjev

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), telefon št. 34.

Za mir in za kruh.

V največjem industrijskem centru monarhije, na Dunaju in v okolici, so izbruhnile velike stavke. Kako se bo razvilo to gibanje in v katerem obsegu se razširi po ostalih deželah, se v trenutku še ne da reči. Položaj je vsekakor skrajno resen: kriza, v kateri živimo, je postala neznosna. Je to kriza politike in prehrane.

Nedavno še je neki dunajski vsenemški odbor objavil oklic, v katerem pozivlja nemški narod, da naj neomajno vztraja pri svoji zahtevi po »nemškem«, t. j. aneksijonističnem miru, češ, naše orožje je zmagovito, hrane pa je tudi dovolj. Na to brezvestno trditev so dobili aneksijonisti bridek odgovor: vlada je morala zmanjšati množino moke in široke vrste ljudstva so bile naenkrat vržene v najhujšo krizo. Lakota trka tudi na duri onih, ki so dosedaj vsaj za največjo silo izhajali z bornim koščekom kruha in s periščem moke.

Ljudstvo hoče miru. Ljudstvo spoznava, da so sovražniki miru in torej tudi njegovi sovražniki vsi tisti, ki še danes mislijo, da bo nasilje meča in oblast nad drugimi narodi podlaga za novo ureditev razmer kulturnega človeštva.

Klic delavstva: hočemo kruha in hočemo mir! je resen memento v usodepolni uri. Delavcu-proletarcu se pridružujejo tudi narodi-proletarci. Za te narode-proletarce — in Jugoslovani smo prvi med njimi — pomenja samoodločba kruh in mir. Le v svobodi in kot lastni gospodarji bodemo našemu človeku omogočili, da bo v miru užival svoj lastni duševni in gmotni kruh.

Dajte vsem pravico! Dajte ljudstvu, kar mu gre, dajte narodu, kar mu pritiče in sveti mir bo kmalu na vsem svetu triumfiral nad sovraštvom in nasiljem!

Min. predsednik o mirovnem vprašanju.

Dunaj, 17. januvarja. Danes je pričel proračunski odsek državnega zbora zopet s svojimi sejami ter je sklenil, da vzame v pretres poglavje »prispevki k skupnim žadevam«. Sprejel je nemško-radikalni predlog, ki pozivlja vlado, da naj ukrene, da se delegacijski odsek takoj sestane.

Poslanec dr. Benkovič je imenom Jugoslovanov in Češkega Svaza vprašal ministrskega predsednika, ali je vlada pripravljena vplivati na skupno vlado v tem zmislu, da se ne otežkoči sklep miru: 1.) z aneksijskimi načrti centralnih vlasti, posebno ne z oviranjem proste samoodločbe narodov na Poljskem, Litovskem in v Rusiji; 2.) z izgovarjanjem na ustavno pot glede samoodločbe narodov Avstro-Ogrske, kakor je to storil zunanji minister dne 22. decembra 1917; 3.) z dogodki kakor n. pr. ton nemškega delegata generala Hoffmanna dne 12. januvarja nasproti ruski delegaciji. Slednjič želi pojasnila, ali smatra vlada in skupna vlada izjavo o vojnih ciljih, kakor sta jo podala Lloyd George in Wilson za pripravne za pogajanja o splošnem miru.

Poslanec dr. Lovro Pogačnik je vprašal vlado, ali hoče pri rešenju armadnega vprašanja zavzeti stališče, da se ima rešiti na podlagi samoodločbe vseh narodov in ustanoviti samostojne narodne armade.

Min. predsednik dr. vitez Seidler je naznanil predsvem, da odgovori na vprašanje glede armadnih zadev v plenumu poslanske zbornice ter je na to v sporazumu z zunanjim ministrom dal pojasnila o stanju pogajanj v Brestu Litovskem. Izvajal je:

Oficijalna poročila c. kr. brzojavnega korespondenčnega urada, ki javnost neprestano informirajo o poteku pogajanj v Brestu Litovskem, dajejo podrobno orijentacijo o stanju pogajanj. Kakor je posneti iz zadnjih objav, so si v Brestu Litovskem se pogajajoče stranke edine, da gre za sklep separatnega miru z Rusijo in da se vrše razgovori na oni podlagi, ki je podana v odgovoru centralnih držav na predloge ruske vlade z dne 25. decembra. Pogajanja se vrše deloma z delegacijo vlade ljudskih komisarjev, kakor tudi z ukrajinsko delegacijo, deloma v plenarnih sejah, deloma potom pogajanj od delegacije do delegacije, kakor tudi v komisijah. Bistveni pomen imajo pogajanja one komisije, ki se bavi z ureditvijo takozvanih političnih in teritorijalnih vprašanj v razmerju med Avstro-Ogrsko in Nemčijo na eni strani ter Rusijo na drugi strani. Pogajanja te komisije se nahajajo sedaj v stadiju formulacije obojestranskega stališča. Pri tem je prišlo že do take razbistritve v naziranjih, da je beležiti napram stanju pogajanj dne 27. decembra odločilen napredek. Na drugi strani izhaja iz komunikejev, da izjave glede obojestranskih naziranj še nikakor ne dajo spoznati črte, na kateri naj bi se od obeh strani z enako resnostjo zaželjeni sporazum izvršil. Težkoče, ki jih je tekom pogajanj še premagati, se ne smejo podcenjevati. Vse stremljenje ministra za zunanje zadeve je naperjeno na to, da pride v zmislu stališča, katero je v mirovnem vprašanju vedno zavzemal in javno zastopal, do sporazuma, ki temelji na programu miru brez aneksij in kontribucij ter obenem, ne da bi kršil načela nasprotne stranke, varuje lastne interese. Zunanji minister z zaupanjem gleda nadaljni razvoj pogajanj ter ne dvomi, da se bo posrečilo pogajanja zadovoljivo končati ter zagotoviti razvoj prijateljsko-sosednih odnošajev napram našim vzhodnim sosedom za nadaljno bodočnost. Končno je pripomnil ministrski predsednik: Samo ob sebi umevno je, da bom takoj zopet poročal državnemu zboru, kakor hitro bom iznova prejel poročila. V tem trenutku hočem dati samo izraza želji, da bi mi bilo skoraj dano, da državnemu zboru poročam še ugodnejše, kakor danes.

Poslanec dr. Adler: Na vprašanju prestiža se mir ne sme razbiti. Če ljudstvo izgubi nado na mir in če nima kaj jesti, potem nima nič več izgubiti. V Brestu Litovskem morajo sodelovati narodi Avstrije, če ne in persona, vsaj v čutu odgovornosti tamošnjih mešetarjev. Parlament bi moral biti permanenten. Rožljanje s sabljo (Hoffmann) mora vsakega razburiti. Socijalna demokracija je za svobodo Poljske in eventualno tudi za pridruženje Krakova na Varšavo, a ne narobe. Vsaka manjšina v kaki deželi ne more ustanoviti lastne države. To ne odvisi samo od nje. Saj noben narod ne more o svoji usodi odločati brez ozira na one, ki ž njim skupaj žive. Grof Czernin nam je v Evropi preskrbel rešpekt.

Nato je govoril dr. Benkovič: Odgovor ministrskega predsednika na naše vprašanje nas ni presenetil; od te nezmožne vlade ni nič več pričakovati; ta odgovor je le parafraza oficijelnih poročil. Parlament se mora zavedati svoje dolžnosti in zahtevati, da se permanentno informira o poteku pogajanj. V Nemčiji zboruje glavni odbor permanentno, mi pa se moramo boriti za sklicanje zbornice in šele pozivati vlado, da pride v odsek. Nam preostaja le, šteti na gumbih suknje, ali bomo jutri imeli mir ali ne. To je za parlament najmanje nedostojno. V Brestu Litovskem morajo sedeti zastopniki narodov, katere je ruski sovjet tja klical, zraven diplomatov in generalov. To moramo zahtevati, ker mir je ogrožen radi tega, ker so naši zastopniki iz sprejetega mirovnega programa napravili farso. Ljudstvo ne želi lavorik za diplomate in kake generale, ampak dobrega miru. Ta pa je na podlagi, katero je Czernin že sprejel na rusko ponudbo, to je brez aneksij in kontribucij ter s samoodločbo narodov. Zastopnikom centralnih držav manjka odkritosti pri pogajanjih. Kaj pomagajo govorice o aneksiji delov Poljske v Nemčiji? Nemški predlogi glede samoodločbe narodov v Poljski ne odgovarjajo načelu »brez aneksij«; te narode se hoče, če že ne politično, pa vsaj gospodarsko podjarmiti. Toda avstrijski narodi tega ne bodo trpeli, da bi se vojna za prikrite aneksijonistične namene le eno minuto podaljševala ali da bi taki predlogi ogrožali mir.

Del ruskih predlogov tvori samoodločba narodov. Stališče grofa Czernina pomenja, da odklanja za avstrijske narode samoodločbo. Kajti po nakazanem ustavnem potu je ne bodo nikdar dosegli. Tudi nasprotuje bistvu tega načela, da en narod soodloča tudi o usodi drugih narodov, kakor nam naša ustava predpisuje. Hočemo ali nočemo, tudi mi Jugoslovani smo objekt mirovnih pogajanj. Vojna se je pletla za Trst, Goriško, celo del Kranjske, Dalmacilo, Bosno, Hercegovino; zato se bo o teh vprašanjih tudi na mirovnem kongresu razpravljalo. Jugoslovansko vprašanje je postalo eminentno mednarodno vprašanje.

Čemu vlada ne odgovori na vprašanje, ali hoče mirovno izjavo Lloyda Georgea in Wilsona sprejeti kot podlago za pogajanja o splošnem miru? Zahtevamo odgovor na to vprašanje. Te izjavi garantirata obstoj naše države, če je pravična narodom.

Jugoslovanski narod stoji kot en mož za našo deklaracijo; če se ji ne ustreže na mirovnem kongresu, rešila se bode pozneje pod neugodnimi razmerami. Jugoslovanska ideja je pognala globoke korenine; nihče je več ne zatre. To ni naš maksimalni, ampak minimalni program. Nič ne de, da posamezne od vlade odvisne stranke smatrajo deklaricijo kot nekak maksimalni program: vihar ljudskega ogorčenja jih bo pomedel, in nobena vlada jim ne more pomoči, ker Jugoslovanski narod je zrel!

Končno se je govornik pečal s prehrano južnih dežel, z novimi rekvizicijami na Štajerskem. Omenjal je uboj v Ferminu in naprtil vladi, posebno štajerskemu namestniku odgovornost za uboj v Forminu. Apeliral je navzočega ministra generala Höferja, naj ustavi samovoljne rekvizicije žita na Spodnjem Štajerskem.

Tudi poslanec Zenker je izjavil, da ni zadovoljen z odgovorom ministrskega predsednika in se pritoževal nad rožljanjem z sabljo v Brestu Litovskem.

V popoldanskem nadaljevanju seje je govoril poslanec dr. Pogačnik o prehani in rekvizicijah.

*

JUGOSLOVANSKI KLUB IN MIROVNO VPRAŠANJE.

Dunaj, 17. januvarja. Jugoslovanski klub ima v ponedeljek 21. januvarja ob 5. uri popoldne važno klubovo sejo, v kateri se določi smer debate za plenarno sejo prihodnjega dne. Ker bo dne 22. januvarja začetkom seje glasovanje o tem, ali se otvori debata o dogodkih v Brestu Litovskem ali ne, je navzočnost vseh poslancev Jugoslovanskega kluba že v ponedeljek nujno potrebna. — Jugoslovanski klub. — Načelnik.

Stališče avstrijske diplomacije v mirovnem vprašanju.

Dunaj, 18. januvarja. C. kr. kor. urad razširja izjavo grofa Czernina: »Jamčim, da se (separatni) mir ne bo izjalovil vsled naših osvojevalnih namenov.« Ta izjava vzbuja v političnih krogih veliko senzacijo. Splošno se jo smatra za apel na nemško diplomacijo in kot naroved, da je avstrijski državnik pooblaščen, če bi ne bilo drugega izhoda, nastopiti tudi samostojno. Položaj v katerem se nahaja grof Czernin, je skrajno težaven. Diference ne obstojajo le glede skupnega nastopa napram boljševikom, oziroma mirovnim pogojem, temveč so tudi notranje. Kakor so že poročali listi iz Berolina, je nastal v zadnjem času preobrat v nemškem naziranju glede na poljsko vprašanje. Nemčija je svoj čas pristala na tkzv. avstro-poljsko rešitev, računajoč na paralelno pridobitev Kuronske in Litve. V zadnjih kritičnih dneh pa je v Berolinu prevladalo mnenje, da se mora ves načrt revidirati. Galicija naj ostane pri Avstriji, kongresna Poljska pa naj se konstituira kot omejeno avtonomna država, ki naj bo zvezana tako z Nemčijo kakor z Avstrijo po vojaški in gospodarski konvenciji. Ta berolinski načrt si v dunajskih krogih ni pridobil nobenih simpatij in otežkoča solidarno postopanje avstrijske in nemške diplomacije v Brestu Litovskem.

Brest Litovsk, 17. januarja. Zastopnik c. kr. koresp. urada je imel danes razgovor z zunanjim ministrom grofom Czerninom o stanju mirovnih pogajanj. Grof Czernin je pri tem izjavil to - le:

Pogajanja z zastopniki vlad v Petrogradu in Kijevu so v polnem teku. Potek pogajanj je seveda dolgotrajen in težaven. Jamčim pa in obljubljam, da se z naše strani mir ne bo razbil ob zavojevalnih namenih. Ne vzamem nazaj nobene besede o tem, kar sem postavil kot mirovni program monarhije in za kar sem se zavzemal. Mi nočemo ničesar od Rusije, niti prepustitve ozemelj, niti vojnih odškodnin. Mi hočemo samo prijateljsko sosedno razmerje, temelječe na varnih podlagah, ki bo trajno in zgrajeno na obojestranskem zaupanju.

Pristopajte k „Slovenski Matici“.
Članarina 4 K, ustanovnina 100 K.

Mirovni manifest nemške avstrijske socijalne demokracije.

Resnost položaja, ki je nastal vsled vedno hujšega pomanjkanja živil in vsled stališča centralnih držav v mirovnem vprašanju osvetljuje manifest nemške socijalnodemokratične stranke, objavljen 15. t. m. Ta manifest pravi:

Težkoče v prehrani so vzbudile v najširših delavskih krogih največje vznemirjenje. Naši opomini, naša svarila so bila zastonj. Oblasti ne morejo več zadostiti upravičenim željam delavstva. Imamo premalo moke. Za velikopotezne reforme je prepozno. Danes pomaga le eno: svetovni mir, ki je predpogoj, da se razmere zboljšajo. Ko je ultimatum Avstro-Ogrske Srbiji povzročil svetovno vojno, so nam rekli, da se borimo izključno le za obrambo domovine. Vedno iznova so nam vlastodržci zatrjevali, da so pripravljeni skleniti mir sporazumljenja in ne nasilja, mir brez osvojitev, če se sovražnik odreče osvojitvam. Milijoni so vzdržali, prepričani da nas edino le osvajalna strast sovražnikov k nadaljevanju vojne. Konečno je ruska revolucija odstranila ovire za mirovna pogajanja. Narodi so pričeli upati, da bo nam mir z Rusijo prinesel tudi splošni mir z ostalimi nasprotniki. Sedaj pa izvemo, da so pogajanja v Brestu Litovskem ogrožena. S katero drugo vlado naj pridemo do miru, ako ga ne moremo skleniti niti z rusko delavsko vlado, ki je med vsemi miru najbolj potrebna in najbolj voljna? Rusija od nas ne zahteva ničesar, niti pedi avstrijskega, nemškega, turškega, bolgarskega ozemlja. Pripravljena je izprazniti zasedene pokrajine. Ako res ničesar drugega nočemo, nego braniti svojo in svojih zaveznikov zemljo, potem lahko sklenemo mir z Rusijo še danes. In vendar so pogajanja v Brestu Litovskem zadela na velike težkoče. Rusija ne le da od nas ničesar ne zahteva, ona se odreka celo velikemu delu svoje posesti, Poljski, Litvi in Kuronski. Zahteva le, da naj narodi Poljske, Litve in Kurcnske sami odločajo o svoji bodočnosti. Zdi pa se, da hočejo centralne države, da naj bi odločeval le razred gospodov, ne meščani in kmetje in delavci, temveč le aristokracija teh dežel in sicer pod oblastjo tujega orožja! Proti temu se Rusi upirajo. Ako se razbije mir na tem spornem vprašanju, potem bi morali nadaljevati vojno proti Rusiji le za to, da bi na Poljskem, v Litvi, na Kuronskem ne odločalo o usodi teh dežel ljudstvo, temveč razred gospodov, od katerega pričakujejo gospodujoči razredi Nemčije in Avstro-Ogrske, da bo zvezal Poljsko v personalni uniji z Avstrijo, Kuronsko in Litvo pa pridružil Prusiji. Morali bi torej nadaljevati vojno za to, da postane avstrijski cesar poljski kralj in da bi pruski kralj gospodarsko in politično razpolagal s Kuronsko in Litvo. Ali naj ljudstvo nadaljuje boj, da Nemčija in Avstrija razširite svojo oblast nad sovražnimi deželami? Poznamo bedo, razpoloženje in voljo ljudskih mas v Avstriji. Pred vso javnostjo izjavljamo, da nadaljevanje vojne v take svrhe nasprotuje volji avstrijskih narodov. Gospodujoči razredi Avstro-Ogrske naj vedo, kaj bi mislilo delavstvo o podaljšanju vojne za take svrhe in da edino nje zadene odgovornost in nevarnost. Pozivljamo Vas delavce in delavke, da se z nami borite

za čim skorajšno končanje vojne,

za mir brez odkritih ali prikritih osvojitev,

za mir na temelju nepotvorjenega prava samoodločbe narodov!

Stavke radi pomanjkanja hrane.

Dne 14. januarja ob ½8. zjutraj je zapustilo delavstvo Daimlerjevih motornih tovaren v Dunajskem Novem mestu delo, da protestira proti skrčenju množine moke. Delavstvo se je zbralo na dvorišču tovarne in zaupniki so odšli k obema ravnateljema, da intervenirajo. Ravnatelja sta obljubila, da se bo eden izmed njih takoj odpeljal k prehranjevalnemu ministru, da mu sporoči zahteve delavstva. Delavci pa naj se vrnejo na delo. Delavci so nato glasovali o tej ponudbi ter so soglasno odklonili, vrniti se na delo, predno se jim ne dovoli nezmanjšana množina moke. Delavstvo je odšlo nato pred rotovž, ter se jim je spotoma pridružilo delavstvo lokomotivne tovarne, tovarne za radijatorje, aeroplanske tovarne, municijske tovarne G. Rath in delavstvo iz Lichtenwörta. Zaupniki vseh teh tovaren so šli pred župana, ki se je dal telefonično zvezati z namestništvom, da dobi dovoljenje, da vsaj še za ta teden sme izdati neskrajšano množino moke. Namestništvo tega dovoljenja ni hotelo dati. Zato se je župan obrnil do prehranjevalnega ministra, ki tudi ni hotel dovoliti popolne množine moke, pač pa se je izrazil pripravljenega, sprejeti dne 15. januarja deputacijo delavcev in podjetnikov. Popoldne so imeli delavci zborovanje, na katerem so sklenili, da ne pričnо z delom, predno se deputacija ne vrne z Dunaja. Povodom demonstracije je prišlo do manjših rabuk. V Ternitzu so ustavili vsi delavci delo. V

Neukirchnu stavka večina delavcev, enako tudi v tovarnah v Triestingthalu. V torek so obiskali zastopniki industrije v Dunajskem Novem mestu pod vodstvom poslanca Rennerja prehranjevalnega ministra, ki jim je slikal razmere v prehrani ter obljubil, da bo poslal v sredo zastopnike prehranjevalnega urada v Dunajsko Novo mesto, da če mogoče odpomore stiski.

Na Dunaju v okraju Favoriten stoje malone vse tovarne. V delavskem domu so se vršila posvetovanja. Tudi v Ottakringu so vse tovarne ustavile delo. V Floridsdorfu in Stadlavu je delo tudi ustavljeno. V Simmeringu mirujejo delavci železniških popravilnic, enako v Brigitenau, Margaretnu, Hitzingu, Rudolfsheimu, Hernalsu in Döblingu. V okraju Landstrasse je prišlo do demostracij. Večina tovaren je že dopoldne ustavila delo. Zvečer se je vršilo v Dreherjevi dvorani zborovanje, katerega se je udeležilo kakih 10.000 ljudi. Po zborovanju je prišlo do velikanskih demonstracij. Ljudstvo je zaprlo ceste, da je bil tramvajski promet ustavljen. Iz Floridsdorfa so nameravali delavci korakati v mesto, kar pa je policija preprečila. Tudi v Favoritnu je prišlo do velikih demonstracij ter je ljudstvo razbilo mnogo izložb. Vsled tega so vse prodajalne v tem okraju zaprte. Policija je morala tudi tu nastopiti, da je razgnala mase. Kljub temu je prišel del demonstrantov na Ring do opere.

V Dunajskem Novem mestu se je vršilo dne 16. januarja zborovanje zaupnikov, na katerem je zastopnik urada za ljudsko prehrano polkovnik Wallerstorfer poročal o preskrbi z moko. Vsi govorniki so soglasno izjavili, da skrajšanje količine moke ne igra odločilne vloge. Zaupniki so polagali javno važnost na pogajanja v Brestu Litovskem ter zahtevali splošni mir. Popoldne sta se vršili 2 veliki zborovanji, na katerih je bilo sklenjeno, da delavstvo še vzdrži red in mir. V vsem Dunajskem Novem mestu je strogo prepovedano prodajati alkohol. Delo popolnoma počiva. Enako tudi v Neukirchnu v vseh krajih ob Schwarzi, v Mödlingu in Triestingthalu.

»Arbeiterzeitung« priobčuje izjavo socijalno - demokratičnega strankarskega predstojništva, ki pravi, da se je stavka na Dunaju in na Nižjem Avstrijskem pričela brez poziva političnih in delavskih stanovskih organizacij. Izjava naglaša, da se je pričela stavka vsled poročil o poteku mirovnih pogajanj v Brestu Litovskem in vsled zadnjih odredb glede prehrane. Zastopniki stranke smatrajo, da se bodo delavci pomirili samo pod temi - le pogoji:

1. Vlada naj poda popolnoma pomirljiva zagotovila, da ne bo pripustila, da bi se mirovna pogajanja v Brestu Litovskem razbila, na katerikoli teritorijalni zahtevi. Da bo odpravila vse ovire miru s tem, da bo brez pridržka priznala pravico samoodločbe v poštev prihajajočih dežel in da bo zaupnikom delavstva neprestano poročala o stanju mirovnih pogajanj.

2. Vlada naj privoli v temeljito reorganizacijo prehrane, naj postavi one, ki se prehranjujejo iz pridelkov, ki so jih sami pridelali, v isto vrsto z ostalim prebivalstvom in naj prepove mletev na lastni račun.

3. Za občinske zastope se zahteva enaka in direktna volilna pravica.

4. Militarizacija gotovih tovaren se mora preklicati.

Delavstvo živilske industrije, rudarji, železniški in cestni delavci, transportni delavci ter delavci plinaren in elektraren se nujno pozivljajo, da naj ne stavkajo. Da se preprečijo žrtve, se pozivljajo stavkujoči, da naj vzdrže mir in red ter naj se ogibajo spopadov na cesti.

»Arbeiter Zeitung« in »Fremdenblatt« beležita vest, da se pripravlja kriza v vladi Seidler. Zlasti vzbuja pozornost stališče »Fremdenblatta«, ker velja ta list za organ zunanjega urada. Na eni strani se zatrjuje, da izigrava gosposka zbornica ministrskega predsednika Seidlerja. »Fremdenblatt« (!) piše: Naveličani smo obljub. Prazna pena je bilo vse, kar se je do danes obljubljalo. Na jasnem si moremo biti, da odloča v prvi vrsti zaupanje o našem stališču napram vladi. Vlada ministrskega predsednika Seidlerja pa je prišla sedaj tako daleč, da iz lastnega ne more storiti ničesar in da jo je treba s silo navajati k sklepom.

Tudi dunajski občinski svet se je bavil z zadevo skrčenja količine moke. Po daljši debati je sprejel resolucijo, v kateri protestira proti skrčenju močne kvote ter pravi, da to skrčenje nikakor ni v skladu s splošnim pomanjkanjem v državi. Resolucija zahteva, da naj vlada nemudoma poskrbi, da bo na razpolago vsa moka in da se prisili Ogrska, da dobavlja Avstriji žito, oziroma moko. Če pa je skrčenje količine moke neizogibno, se mora skrčiti tudi onim količina moke, ki sami pridelujejo žito. Kjer ni mogoče dati polne mere, naj se da prebivalstvu nadomestilo in sicer ješprenj, testenine, kaša in če že drugo ne vsaj zelje in posušeno sočivje.

Dne 17. januarja se je na Dunaju stavka še razširila. Število stavkajočih se ceni na 100.000. Delavci so se zbrali zjutraj v svojih delavskih domih ter so ostali tam do opoldne. Popoldne so imeli delavski voditelji zborovanje. Organizirano delavstvo se je slej kot prej vzdržalo demonstracij. Opoldne je bila stavka delavcev splošna. Izvzemši obrate za živilsko industrijo in promet počiva delo popolnoma. V splošnem ni prišlo do nemirov, dasiravno je prišlo tu in tam do manjših napadov, zlasti na cestno železnico. Socijalno - demokratični poslanci in zaupniki vzdržujejo med delavstvom red. Nekako opoldne je prišla gruča demonstrantov mimo parlamenta, policija pa jo je kmalu razgnala. V X. okraju so demonstrirale žene in mladina. Tramvajski promet je bil ustavljen. Ob 4. popoldne se je v Simmeringu na športnem prostoru vršilo veliko zborovanje delavcev vseh tovaren tega okraja. Govoril je poslanec Widholz. Izvajal je, da ne gre samo za kruh, marveč tudi za pravični mir. Razpoloženje med udeležniki je bilo silno razburjeno. Pripravljen je bil izredno močan oddelek policije.

Notranji minister je izjavil napram več poslancem, da upa v kratkem doseči z delavci sporazum. Popoldne se je vršil med ministrskim predsednikom, resortnimi ministri in voditelji delavstva razgovor. Ministri upajo, da bo stavka v kratkem končana in da se jim bo posrečilo, dobiti večjo množino moke iz Ogrske in Nemčije, tako da ne bodo vsaj delavci pri težkem delu prikrajšani.

Tudi na Štajerskem je prišlo do gibanja med delavstvom. Od 17. januarja zjutraj miruje delo povsem Štajerskem v tovarnah, ki delajo za armado. V Gradcu in okolici stavkajo skoro tudi vsi drugi delavci. Zjutraj so imeli delavci v Gradcu veliko zborovanje, na katerem je govoril poslanec Resel o namenih stavke. Zborovanje se je vršilo v takozvanih »Juliensäle«. Ljudstvo ni zasedlo samo dvorane, marveč je stalo tudi na cesti. Tramvajski promet v Eggenbergu in Wetzelsdorfu se je moral na zahtevo delavcev ustaviti. Tudi tu ne gre samo za živilska vprašanja, marveč zahteva delavstvo tudi pomirljivih poročil vlade, da se pogajanja v Brestu Litovskem ne bodo razbila ob teritorijalnih vprašanjih in da se zagotovi ondotnim deželam samoodločba na demokratični podlagi. Po končanem zborovanju so se delavci v raznih gručah razkropili po mestu. Dne 20. januarja ob 10. dopoldne je v Gradcu sklicano zborovanje socijalnih demokratov s tem - le dnevnim redom: Nacijonalistični ali socijalni mirovni cilji? Govorila bosta drž. poslanca Pongratz in Resel.

Iz Prage poročajo 17. januarja: Danes se je zglasilo pri namestniku nekako 80članško delavsko odposlanstvo iz Prage in okolice. Odposlanstvo so vodili socijalno - demokratični in narodno - socijalni državni poslanci, ki so zahtevali v imenu delavstva skorajšnji sklep miru in uresničenje načela samoodločbe narodov ter protestirali proti vsakemu zavlačevanju mirovnih pogajanj. Odposlanstvo se je pritožilo tudi radi skrčenja količine moke ter je spravilo na razgovor tudi druga aprovizacijska vprašanja. Namestnik je naglašal, da stori zlasti cesar vse, da doseže čim prejšnji sklep miru. Naglašal je tudi, da se zunanji minister grof Czernin trudi na vso moč, pospešiti sklep miru in da je pač upati, da bo skoraj konec vojne in trpljenja prebivalstva. Namestnik je obljubil, da bo želje delavstva sporočil na Dunaj.

Kakor poročajo dunajski večerniki, si je dal cesar podrobno poročati o stavki in o položaju ter je naročil oblastim, da naj z vso energijo delujejo na to, da se izpolnijo želje delavstva glede izboljšanja prehrane.

V Gradcu miruje delo v teh - le tovarnah: tovarna za vagone Weitzer, strojna tovarna v Andritzu, Felten & Guillaume, Soprom, Styria, Puch, Cles, železniška delavnica na kolodvoru železnice v Köflach, kurilnica na južni železnici, Greinitz, Riecks Söhne, D. H. Pollak, monturno skladišče, usnjarna Steiner, klobučarna Pichler, Bergmann, Ludwig, klobučarna Josip Pichler, Ortner, Wolff, Schröttner, Harp in delavnica na državnem kolodvoru. Do včeraj opoldne je stavkalo v Gradcu nad 20.000 delavcev in delavk. Delavci v tiskarnah in v tovarnah, ki izdelujejo rotacijski papir, delajo, da se ne ustavi izhajanje časopisov. Tudi delavci pri transportu in izdelavanju živil ter delavci pri prometnih podvzetjih ne stavkajo. Za 18. januarja je bil sklican velik shod delavcev firme Weitzer, nadalje drug shod za delavce firme Lapp, Bergmann itd., tako da se po raznih graških okrajih vrše od 10. dopoldne pa do 3. popoldne neprenehoma shodi. Več sto zaupnikov se je organiziralo kot nekako varnostni organ ter nosi rdeče pasove na rokavih s črnim napisom S. D. P. Graški občinski svet, oziroma njega predsedstvo je poslalo prehranjevalnemu uradu na Dunaju brzojavko, v kateri opozarja na slabo prehrano mesta ter zahteva ureditev prehrane.

Tudi v Kapfenbergu, kjer je velika delavnica za vojni materijal, so delavci dne 17. januarja ob 9. dopoldne pričeli stavkati. Enako v Brucku in Diemlachu. V Brucku se je zbralo kakih 10.000 delavcev na glavnem trgu, ki so demonstrirali za mir in zahtevali izboljšanje prehranjevalnih razmer.

Dunaj, 17 januarja. (Kor. urad.) Korespondenca »Wilhelm« poroča: Na Dunaju ni prišlo do nobenih izgredov, razun nekaj poskusov, preprečiti promet cestne železnice in razun nekaj manjših obhodov. Posvetovanja zaupnih mož z delavstvom potekajo kljub veliki udeležbi brez nemira.

Dunaj, 18 januarja. (Kor. ur.) »Arbeiter - Zeitung« priobčuje oklic na delavce in delavke, v katerem naznanja strankarsko vodstvo, da vztraja pri včeraj objavljenih sklepih, da je pod vsakim pogojem preprečiti vsako motenje železniškega prometa. Enako ponavlja strankarsko vodstvo prošnjo do delavcev vseh industrij za živila, do delavcev cestnih železnic, delavcev plinaren in elektraren ter rudarjev, da naj sedaj ne ustavijo dela. Strankarsko vodstvo smatra, da tudi ne bi bilo dobro, ustaviti izhajanje časopisov. Strankarsko vodstvo končno ponavlja prošnjo do delavstva, da naj ohrani disciplino.

*

NEMŠKA SOCIJALNA DEMOKRACIJA PROTI SEPARATNEMU MIRU.

V nedeljo, dne 13. januarja se je vršilo na Dunaju več velikih delavskih shodov za mir. Na shodu v okraju Margareten je izvajal socij. - dem. poslanec Ellenbogen: Zahtevati moramo, da se našemu parlamentu pravica soodločevati pri mirovnih pogajanjih. Wilsonovi predlogi so taki, da bi lahko tvorili podlago za mirovna pogajanja. Mi nočemo separatnega miru z Rusijo samo, mi hočemo splošni mir, da se končno že enkrat konča strašno človeško klanje.

Naš vsakdanji kruh.

SKRČENJE KOLIČINE MOKE PO VSEJ AVSTRIJI.

Dunaj, 17. januarja. (Koresp. urad.) Jutri bo sprejel minister Höfer skupno odposlanstvo delavcev in industrijalnih podjetnikov ter jim podal natančno pojasnilo o stanju prehrane ter o prizadevanju vlade, da bi dobila pomoč iz Nemčije in Ogrske ter da bi iz Ogrske dobila vsaj one količine moke, ki so bile obljubljene že za lani, a niso dospele, kakor je bilo pogodbeno določeno. Odredba ministra za javno prehrano ukazuje enakomerno skrčenje količine moke, ki odpade na osebo za vso Avstrijo na polovico dosedanje množine. Količina kruha ostane neprikrajšana. Obenem se skrči množina moke za one kmetovalce, ki pridelujejo sami žito od 2100 gramov na 1575 gramov žita na teden. Preračunjeno v moko odgovarja to nekako oni množini, kakor jo smejo porabiti oni, ki sami ne pridelujejo žita.

Dunaj, 18. januarja. (Koresp. urad.) V državnem zakoniku je izšla danes odredba urada za ljudsko prehrano, ki določa skrčenje množine žita in moke za vsako osebo. To v sedanjem času neizogibno odredbo je povzročila cela vrsta okolnosti, dasiravno je bila letošnja letina kar se tiče pšenice in rži razmeroma srednje dobra, je bila letina kar se tiče ječmena vsled suše lanskega poletja zelo slaba, tako, da ječmena ni bilo mogoče v enaki meri kakor lani porabiti za primes h krušni moki. Tega primanjkljaja do zadnjega časa ni bilo mogoče nadomestiti z drugimi vrstami žita. Tudi iz letine na Romunskem ni bilo mogoče dobiti toliko, kakor se je pričakovalo in je pričakovati nadaljnih prispevkov iz Romunije šele ko bo Dunava prosta ledu in ko bo koruza popolnoma posušena. Ker prispevek Ogrske ne zadostuje za kritje potreb onih dežel, ki se ne morejo popolnoma prehraniti iz lastnih zalog in so torej navezane na dovoz od zunaj, je prišlo v zadnjem času že v raznih pokrajinah do potrebe, da se količina moke skrči. Današnja odredba urada za ljudsko prehrano ukazuje splošno in enakomerno skrčenje moke za porabo za vse konsumente v vseh upravnih pokrajinah. To skrčenje se razteza pri onih, ki sami ne pridelujejo samo na moko, katere količina se skrči na polovico, dočim ostane množina kruha neizpremenjena. Oni, ki ne pridelujejo sami, bodo torej dobivali tedensko množino 1150 gramov moke nasproti prejšnjim 1400 gramom. Težko delajoči konsumenti dobe na teden 1850 gramov nasproti prejšnjim 2100 gramom. V obeh slučajih odpade 250 gramov nasproti prejšnjim 600 gramom na moko za kuho. Pridelovalci bodo smeli odslej porabiti na teden 1575 gramov nasproti prejšnjim 2560 gramom, kar odgovarja približno porabi nepridelovalcev.

Pogajanja v Brestu Litovskem.

POPOLDANSKA SEJA Z DNE 15. JANUARJA.

Dunaj, 17. januarja. (Kor. urad.) Iz Bresta Litovskega. Seja komisije za popoldansko sejo je državni tajnik von Kühlmann otvoril s temi izvajanji:

Gospoda moja! Danes zjutraj smo končali razgovor o času zapustitve zasedenih pokrajin in smo morali z obžalovanjem konštatirati, da na nasprotni strani kljub temu, da so bili od nas navedeni vzroki popolnoma jasni in odločni, ni obstojalo razpoloženje na kakršenkoli način se ukloniti našim izvajanjem.

Preiti hočemo k drugi točki, ki je v diskusiji ter se opira na splošne politične temelje, pod katerimi naj se izvrši samoodločba. Glavno vprašanje za odgovor o tem kompleksu bo, v koliko vpliva navzočnost čet v dotičnih pokrajinah slabo na svobodo glasovanja, oziroma volitve v merodajni zbor. Zavezniške delegacije vodi popolnoma odkritosrčen namen ustvariti za glasovanje oziroma volitev čim večjo absolutno svobodo, v kolikor se to da spraviti v sklad z razmerami. To je, kakor izhaja iz narave stvari same, v velikem delu tudi vojaško vprašanje. Okvir, v katerem se more vršiti diskusija o tem vprašanju je dan od vojaških potreb, preko katerih mi ne moremo iti. Obe stališči, o kateri se more razpravljati sta tile:

Gotovo število oboroženih in discipliniranih čet je potrebno za vzdrževanje javnega reda. Del sedaj vojaško organiziranih sil je potreben, da ohrani ekonomični promet dežele v teku. Mi s svoje strani bomo podali obvezno obljubo, da te organizirane čete v pokrajini, za katero gre, v nobenem oziru ne bodo nastopale politično in da ne smejo izvršiti nobenega političnega pritiska. S tega stališča zastopamo brezpogojno nazor, da navzočnost teh čet svobodi glasovanja na noben način ne more škodovati in da torej njih navzočnost nikakor ne ovira vršitve svobodnega glasovanja.

Predsednik ruske delegacije se je izpočetka zopet bavil z vprašanjem zapustitve zasedenih pokrajin. Nasproti prošnji predsednika, da naj vendar govori o predmetu, zlasti o vprašanju, pod katerimi pogoji bi se moglo vršiti glasovanje, kar bi bilo po obojestranskem naziranju smatrati kot veljavno in neizvršeno pod voj. pritiskom, je izjavil g. Trockij, da mora najprej imeti jasnost glede vprašanja, kdaj zapusti vojaštvo zasedene pokrajine, česar pa dosedaj še nima.

Državni tajnik von Kühlmann je odgovoril, da je stal pod vtiskom, da je to vprašanje vsled razmotrivanj v dopoldanski seji zadosti pojasnjeno. Če temu ni tako, nima ničesar proti temu, da predsednik ruske delegacije o tem vprašanju nadalje govori. Jamstva pa ne more prevzeti nobenega, da bi v času, ki pride za glasovanje praktično v poštev, vojaški vzroki omogočili popolno zapustitev pokrajine. Za vsakega je jasno, da tam ustanovitev narodnega orožništva, za kar so zavezniki povsem pripravljeni, ki bi prevzelo varstveno službo v teh širnih in nevarnih pokrajinah v času, ko se naj pripravi glasovanje, ne bo mogoče izvesti tako popolnoma, da bi ne bilo treba vojaške zagotovitve reda. Minimalni program zaveznikov je bil postavljen s skrbnim oziranjem na vojaške potrebe, zavezniki pa so pripravljeni glede posameznih točk stopiti v diskusije. Šlo bo za to, ali je po naziranju predsednika ruske delegacije v okviru, podanem od zaveznikov, mogoče glasovanje ali volitev, to je, ali je mogoče ob navzočnosti te že definirane malenkostne, organizirane vojne sile glasovanje ali volitev smatrati za svobodno in prosto vojaškega pritiska.

G. Trockij je izjavil, da na to vprašanje sedaj ne more odgovoriti tako, kakor bi bilo to za pogajanja praktičnega političnega pomena in da je jasno, da bo moglo pojasnenje vseh ostalih sem spadajočih vprašanj šele dati približno sliko, pod katerimi pogoji bi omenjeno glasovanje poteklo. Predvsem se mora omejiti na to, da konštatira, da bi navzočnost omenjenih organiziranih čet po ruskem naziranju zelo škodovala glasovanju. V ozki zvezi z ravnokar obravnavanim vprašanjem stoji povratek beguncev in evakuiranih v zasedene pokrajine. Po njegovem mnenju se more glasovanje vršiti šele, ko se bodo begunci in evakuiranci po svoji večini zopet vrnili v svojo domovino. Formulacija, kakor jo prinaša spis, izročen od avstro - ogrsko - nemške delegacije, se mu zdi pretesna.

Državni tajnik dr. v. Kühlmann se je izjavil pripravljenega, da kratkomalo prizna, da naj imajo begunci pravico, vrniti se v svojo domovino, naloga upravnih oblasti pa je, da določijo, ali je glede tega splošnega načela postaviti kake izjeme in katere. Zato prosi predgovornika, da mu naj da na razpolago ruski vladi o tej zadevi dostopni materijal, da se mu omogoči pregled.

G. Trockij je izjavil, da je k temu pripravljen.

POGAJANJA Z UKRAJINCI.

Dunaj, 17. januarja. (Koresp. ur.) Iz Bresta Litovskega poročajo dne 17. januarja: V razgovoru, ki se je vršil danes na eni strani med avstro - ogrsko in nemško delegacijo ter na drugi strani z ukrajinsko delegacijo, se je uvodoma zbral uspeh dosedaj glede političnih vprašanj izvršenih pogajanj. Grof Czernin je pri tem naglašal za pogajanja v Brestu Litovskem in tudi od ukrajinskih delegatov priznano splošno načelo, da je vmešavanje enega dela v notranje zadeve drugega dela izključeno. Na drugi strani pa obstoja sporazum, da sta pri sklepu miru, ki bo zagotovil trajno prijateljsko razmerje med obema strankama, obe stranki pripravljeni, razgovoriti se na temelju obojestranosti o raznih političnih in kulturnih vprašanjih, ki so v interesu obeh strank. Pri tem je opozarjal grof Czernin za primer na razgovor o usodi onih poljskih manjšin, ki bodo morda pripadale bodoči ukrajinski državi. Ukrajinska delegacija je te izjave s pritrdilom sprejela ter vzela na znanje s pripombo, da stopa na podlagi teh izjav v nadaljna pogajanja. Pri nadaljnem razgovoru o ureditvi obojestranskega gospodarskega prometa se niso konštatirale nikakršne take diference v temeljnih nalogah, da bi mogle ovirati sporazum. Posvetovanja so imela celo že tak uspeh, da so se vršila pogajanja o konkretnih vprašanjih izmene blaga. Iz poteka teh pogajanj in iz dosedanjega uspeha je sklepati na skorajšnji uspešni konec teh pogajanj.

Dunaj, 18. januarja. (Kor. urad.) O pogajanjih v ukrajinsko delegacijo se je nadaljno posvetovanje o gospodarskih vprašanjih preneslo na specijalno komisijo, ki bo takoj pričela s svojimi deli in jih izvedla čimpreje.

POGAJANJE V PETROGRADU.

Dunaj, 17. januarja. (Kor. urad.) Iz Bresta Litovskega poročajo: Glasom poročila generalnega konzula drja viteza Hempla iz Petrograda se dosedaj počasni potek pogajanj petrogradske komisije zadnje dni ugodno razvija. Pri razmotrivanju o privatnem poštnem in časopisnem prometu z Rusijo se je posrečilo težkoče, ki so obstojale na ruski strani premagati ter je mogoče storjene pogodbe že formulirati. Za pogajanja o medsebojni izmeni zdravil se je postavil podkomité, ki je pričel s svojim delom 16. t. m. Prihodnja seja komisije se bo bavila z ureditvijo prehodnega prometa skozi pokrajine druge stranke in sicer za potovanje ruskih državljanov skozi ozemlje centralnih držav v nevtralne države, nadalje z zopetnim združenjem rodbin, ki so bile vsled vojne ločene na obeh straneh fronte in z odposlanjem delegacij, ki naj potujejo po zasedenih pokrajinah ter se bavijo z ureditvijo poizvedovalne službe glede obojestranskih državljanov.

Ultimatum boljševikov romunski vladi.

Petrograd, 15. januarja. (Kor. ur.) Agentura. Sovjet ljudskih komisarjev je poslal romunski vladi ultimatum: Poveljnik 49. divizije nam poroča, da nastopajo romunske oblasti sovražno proti ruskim vojakom in da ne puste nobenih živil do ruskega vojaštva; 194. polk 49. divizije je bil od romunskih čet obkoljen in razorožen ter so romunske čete aretirale tudi komité 135. polka ter avstro - ogrske častnike, ki so bili prišli na obisk ruskih črt. Sovjet ljudskih komisarjev zahteva, da se vojaki in častniki izpuste in da se kaznujejo vojaške oblasti, ki so izvršile aretacijo, kakor tudi, da se da garancija za to, da se kaj takega ne bo ponovilo. Če tekom 24 ur ne dospe odgovor, bomo smatrali svojo proklamacijo kot sporočilo pretrganja zvez ter bomo storili kar najbolj energične korake. Podpisani so: Ljenin, vrhovni poveljnik; Kriljenko in vojni minister Podvojskij.

Komatije na Ruskem.

PROVIZIRIČNA SIBIRSKA VLADA.

Stockholm, 16. januarja. Iz Petrograda poročajo, da se je konstituirala provizorična vlada sibirske republike pod predsedstvom Botanina.

Ukrajina.

Pariz, 18. januarja. (Kor. urad.) Iz Kijeva poročajo: General Taboni, vodja bivše francoske misije na jugozapadni fronti, je izročil ukrajinskemu tajniku za zunanje zadeve pismo, v katerem mu sporoča, da ga je francoska vlada imenovala za svojega zastopnika pri vladi ukrajinske republike.

Rusko žito.

Stockholm, 17. januarja. (Kor. urad.) Švedska »Politiken« poroča iz Petrograda: Vlada je organizirala izmeno s kmeti, ki nočejo za denar marveč le za blago zamenjati svoje pridelke. Včeraj je odšlo 200 vagonov obleke v razne kraje v Sibiriji v zameno za žito. Vlada je sklenila z Ukrajino, kjer se nahajajo velikanske množine žita še žetve leta 1915. in 1916. pogodbo glede dobave tega žita proti plačilu v denarju.

Stockholm, 16. januarja. Kakor poročajo petrogradski listi, grozi lakota vsled snežnih zametov in ker se donske pokrajine kategorično branijo pošiljati od tam in iz drugih pokrajin v Petrograd žito zaradi boljševiškega denarnega in bančnega gospodarstva. V Petrogradu stane pud moke že 2 rublja. Ukrajina namerava poslati žito šele ko bo otvorjena konstituanta.

Kerjenskij.

Stockholm, 17. januarja. (Kor. urad.) »Riječ« poroča, da se je posrečilo boljševikom najti Kerjenskega v petrogradskem stanovanju nekega socijalno revolucijonarnega mestnega svetnika. Baje ga bodo v kratkem aretirali.

Dogodki na bojiščih.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. januarja. (Koresp. urad.) Italijansko bojišče. Med Brento in Pertico je sovražnik omejil bojno delovanje po brezuspešnih izgub polnih napadih prejšnjega dneva na silne ognjene napade. V bojih dne 14. in 15. januarja smo vjeli 12 častnikov in nad 300 mož. — Šef generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 17. januvarja. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Nobenih večjih bojev. Na številnih odsekih fronte izvidni boji. Severno od Pashendaela ob Scarpi pri Venthoillu in pri St. Quentinu smo vjeli nekaj Angležev.

Vzhodno bojišče. Ničesar novega.

Makedonska fronta. V loku Črne je trajalo zvišano artiljerijsko delovanje.

Italijanska fronta. Položaj je nespremenjen. Pri svojih brezuspešnih in izgub polnih napadih dne 14. in 15. januvarja so izgubili Italijani 12 častnikov in nad 300 mož vjetih. — v. Ludendorff.

PRED TEMZO.

Berolin, 17. januvarja. (Kor. urad.) Dne 14. in 15. t. m. so izvršile lahke nemške podmorske sile sunek skozi južno Severno morje. Naletele niso niti na sovražne vojne, niti na trgovske ladje, kljub temu, da so dospele severno od izliva Temze tik pred angleško obal. Tam so z več kot 300 streli artiljerije uspešno na prav majhno razdaljo obstreljevale važne pristaniške naprave. — Šef admiralskega štaba mornarice.

Z ITALIJANSKE FRONTE.

Med Brento in Piavo. Zadnje čase so italijanski in francoski listi ponovno napovedovali ofenzivo združenih italijanskih, francoskih in angleških bojnih sil. Posebno italijansko časopisje si je obetalo že kar naprej jako mnogo od bodočih operacij. Pondarjalo je, da je reorganizacija armade docela končana. Prva armada pod poveljstvom generala Pecore — Giraldi se je znatno ojačila. Druga armada, katere večji del se je bil razbil v ofenzivi v oktobru in novembru, je čisto na novo sestavljena. Prideljeno ji je skoraj vse mlado moštvo in ker vsled pomoči Francozov in Angležev ni bila prideljena nikakemu frontnemu odseku, more služiti kot armada za manevriranje, ki ima v sedanjem trenutku pričeti bitko ob Piavi. 14 brigad najbrže tvori novo napadalno armado. Govori se, da sta ustanovljeni tudi »brigada Gorizia« in »brigada Gradisca«, da se tako jasno pokaže, da bi Italijani bojno linijo zopet radi potisnili k Soči. Kavalerijskim polkom je posvečena posebna pozornost, iz česar se tudi dajo sklepati ofenzivni nameni. Tretja armada vojvode d' Aosta izkazuje močne angleške enote in krije Piavo do Montella. Četrta armada pa je sprejela francoske divizije v nadomestilo svojih, katere je izgubila pri umiku. Najtežavnejša naloga čaka to armado, ki je postala italijanska verdunska armada, katera vsled svoje sile more že izvrševati ofenzivne sunke. Frontni del od Brente do hriba Pertica, na katerem so najprvo navalili Italijani, znaša nad 8 km. Udeležujejo se torej te akcije kake 4 divizije. Sodi se, da kakega dalekosežnega cilja to napadanje vendar ne more imeti, ker je pač izključeno, da bi se mogla izvršiti večja ofenziva na tem povprečno 1500 m visokem divjem gorovju sredi zime. Že ob ugodnem vremenu je začete na tem terenu jako težko vsako napredovanje. Še večje težave pa povzroča reden dovoz živeža in potrebnega materijala, ker je poti jako malo in še te so sedaj zasnežene. Avstro - nemške pozicije tečejo od Brente preko Col Caprille v vzhodni smeri preko hriba Asolone, kjer se prekinejo proti severu in se nadaljujejo preko hriba Pertica. Pozicije naših čet so povsodi na višinah, tako da so bile italijanske pozicije mnogo nižje in so naše čete mogle vedno obstreljevati vse poti, po katerih bi se mogli nam približati. Italijanske pozicije na masivu Grapa je mogoče doseči samo po enem potu za mule, na katerega pa še more z naših pozicij streljati v vsem njegovem obsegu. Italijanske pozicije niso samo taktično nengodne, njihov položaj otežkočuje tudi redno oskrbovanje. Najbrže je imel napad namen, zavojevati naše višinske pozicije, da bi tako odstranil

neprijetno nadvladanje istih s strani naših čet, po drugi strani pa, da bi spravil do hodne poti za višinske črte, ki bi jih krile. Italijani morejo hrib Asolone napadati s severne in vzhodne strani ali tudi ta ugodna okolnost jim ni dala uspeha. Da so Italijani pričeli napadati na tem mestu navzlic omenjenim velikim težkočam, kaže, da bodo to napadanje še nadaljevali.

Iz vojaškega razmotrivanja 17. januarja: Po dveh bojnih dneh so bili Italijani prisiljeni k odmoru. Ponovni brezuspešni navali italijanskih mas in težke izgube so mu naložili mirovanje, katero je porabil za dovoz svežih čet in materijala. Poročilo o stavki delavcev v avstrijskih industrijskih krajih je italijansko armadno vodstvo takoj razglasilo med čete na fronti z dostavkom, da zmanjšani dovoz vojnega materijala na avstro-ogrske čete nudi dobro upanje za uspešno nadaljevanje tekoče ofenzive. Na posameznih frontnih delih so metali italijanski podpoveljniki letake na našo fronto. Računati moramo torej na ojačene napore sovražnika, da bi predrl na tem ali onem mestu, bodisi na dosedanjem bojnem prostoru bodisi na sosednih odsekih, kajti tudi pri Francozih ob Tombi je opaziti večje gibanje.

Politične vesti.

= **Sporočilo predsednika Češkega Svaza jugoslovanskemu narodu.** Praški dopisnik »Glasa S. H. S.« je imel razgovor s poslancem Fr. Staněkom, predsednikom Češkega Svaza. Koncem razgovora je poslanec Staněk izrazil željo, da preko »Glasa« sporoči Jugoslovanom nekoliko besed. Izvajal je: »Kao uvijek, govorim i sada iskreno i otvoreno, a rado bih htio u ovim teškim časovima upraviti Vašemu narodu, hrvatskog, srpskog i slovenskog imena nekoliko toplih, bratskih riječi. Ne mogu dovoljno, mila slovenska braćo, da Vam preporučam apsolutnu narodnu disciplinu, koje je prvi blagosloveni plod: narodna sloga. Kroz čitavu historiju svih slavenskih naroda, vuče se kao crvena nit ona tamna i tajnovita makinacija naših stoljetnih dušmana, kojom nastoje sijati razdor u narodu, a isto tako među pojedinim slovenskim pa i najsrodnijim plemenina. Za naše narodne dinastije, za doba naše državne samostalnosti, zavadali su i rodjenu braću, samo da ih tako oslabe, pa oslabljene utuku. Danas oni opetuju svoju staru igru, te hoće nas Čehe da zavade sa našom krvnom braćom Slovacima, a tamo opet na jugu siju razdor i nepovjerenje među jednukrvnu braću Srbe, Hrvate i Slovence, — pa ni Muslimane ne zaboravljaju — ili opet izazivaju stranačke razmirice, koje već unapred onemogućuju svaki složan rad ili ga bar znatno otežčavaju. A bez sloge, braćo, nema spasenja! Zar moraju oni uspjeti u svojim paklenim osnovama i sada, poslije tolikog gorkog iskustva? Zar se Slaveni nisu opametili ni poslije toliko proliveniih suza, poslije toliko pretrpljenih patnja? Ne uvidaju li Slaveni, da je to još jedini uzrok njihovog ropstva? Nadam se, pouzdano se nadam, da su se ipak osvijestili, da su konačno i oni osjetili, kako ne bijahu do sada drugo nego puko, prezreno sredstvo u rukama njihovih najgorih dušmana! A tome ne treba, bog zna kakvog lijeka! Dosta je naučiti podvrgavati se narodnoj disciplini. Slavenski narodi, od kolijevke demokrati, moraju se priviknuti disciplini i dokazati svijetu, da nije istina, da se kod njih može samo knutom da vlada. Mora vrijediti: da najveći narodni grijeh i najveće zločinstvo čini onaj, ko se u ovo veliko doba ogriješi o narodnu disciplinu, koji se ustručava podvrći voljii većine naroda. Istina, većina naroda mora biti svijesna svoje moći, ali također i svoje odgovornosti. Stoga ona mora tražiti uvijek sporazum sa manjinom, a je li takav sporazum postigaut — što je uvijek moguće — onda je i za manjinu obvezatan. Ova pak ne smije biti nikad intransigentna, ne smije nikad zaboraviti, da je stanovište većine u glavnom mjerodavno i odlučujuće. Pravom rodoljubu ne će biti zaista teško ova načela prihvatiti i provadati, držeći uvijek na umu, da je mnogo bolje i časnije podvrći se rodenom bratu, nego tudinu, koji nikad iskreno i pošteno ne misli, nego uvijek radi isključivo za svoju vlastitu korist. Eto, ovo je moj credo, kojega se držim u vodenju češke politike, a od srca bih želio da postane opći credo i čitavog naroda jugoslavenskog.«

= **Novo mladinsko kazensko pravo.** Z Dunaja nam poročajo 17. t. m.: V justičnem odseku se je danes razpravljalo o mladinskem kazenskem pravu in sklenilo, da se more kazen začasno izpregledati pri vseh kaznjivih činih, ki so samo pod denarno globo ali zaporom do šestih mesecev. Pri kaznih do treh mesecev bo sodnija mogla, ne da bi sploh izrekla kako kazen, skleniti, da se dotičnega mladoletnika prevzame v oskrbno vzgojo. Konečno se je sklenilo sodniji razširiti pravico znižanja kazni pri zločinih, ki jih zakon hoče kaznovati od 10 do 20 let, do enega leta. Kjer pa je zagrožena kazen od 5 do 10 let, sme sodnija kazen znižati mladoletniku do treh mesecev. Tem slednjim potom pridejo tudi težji slučaji do možnosti, da se kazen sploh ali pa vsaj pogosto spregleda.

= **Berolinske intrige.** V zadnjem času so Vsenemci in vojaška stranka v Berolinu pridno na delu, da bi postavili za državnega kanclerja ali vsaj za prvega nemškega delegata pri mirovnih pogajanjih kneza Bülowa, bivšega nemškega državnega kanclerja. Interesantno je, da se proti tej možnosti z vso ostrostjo obrača poluradni dunajski »Fremdenblatt«, glasilo zunanjega ministrstva, ki objavlja uvodnik, v katerem pravi, da knez Bülow nikakor ni mož, kateremu bi mogli avstrijski narodi zaupati, češ, nikdo še ni pozabil vloge, ki jo je igral knez Bülow za časa pogajanj z Italijo pred izbruhom italijanske vojne. (Knez Bülow je, kakor znano, takrat kot nemški veleposlanik v Rimu ponujal Italijanom avstrijsko ozemlje, da bi jih pridobil za nevtralnost.) Članek »Fremdenblatta« je vzbudil v političnih krogih veliko senzacijo. Knez Bülow spada med voditelje nemških aneksijonistov.

= **Ljenin napoveduje centralnim državam demokratsko vojno.** Kakor poročajo »Daily News«, je govoril Ljenin delavskemu in vojaškemu sovjetu baje nekako takole: Bojim se, da bomo primorani ustaviti demobilizacijo in pripraviti se na novo vojno. Če Nemčija in njeni zavezniki ne sprejmejo naših pogojev, bomo napovedali Nemčiji revolucijonarno vojno. Sramotnega miru ne bomo sklepali. Kakor smo že poročali, nabira Kriljenko vojsko prostovoljcev ter je odredil, da se morajo vsi častniki vrniti na mesta, ki so jih zavzemali pred boljševiško revolucijo.

= **O razpoloženju v Rusiji** piše berolinskemu »Vorwärtsu« poznavalec razmer: Jako bi se motili, ako bi mislili, da nam ruska srca bijejo nasproti in da si Rusi nič bolj ne želijo, kakor vreči se v naše naročje. Nasprotno, smatrati je, da nas gledajo ne le z rezervo, temveč v širokih krogih z veliko neprijaznostjo. Seveda je mnogo odvisno od mirovnih pogojev. Ruski meščanski krogi so silno ogorčeni proti boljševikom in njihovi mirovni akciji. Da je Rusija zapustila svoje zaveznike občutijo kot sramoto. Uvidevajo, da se mora Rusija za vedno odreči svojim imperijalističnim vojnim ciljem, smatrajo pa tudi, da bo Rusija svoje »izdajalstvo« še drago plačala. Listi ne štedijo s temnimi barvami ter popisujejo usodepolne posledice odvisnosti, v katero bo prišla Rusija vsled zveze z Nemčijo. Slikajo, kako neodvratna bo finančna, gospodarska in konečno politična odvisnost Rusije, ki bo konečno obsojena biti kolonija Nemčije. Brez vzhodnomorskih provinc in brez nadvlade nad Finsko bo Rusija vržena v razmere dobe pred Petrom Velikim. Pa tudi ruska demokracija, ki se zaveda, da moreta deželo rešiti le mir in revolucija, hladno pričakuje miru z Nemčijo. Ne le, da jo skrbi usoda demokracije v zapadnih državah, ki bo sedaj morala prenašati ojačeni pritisk vojne, temveč navdaja jo tudi strah pred nemškim gospodarskim vplivom. V splošnem so prepričani, da bo separatni mir zadržal gospodarski razvoj države in povsodi dvomijo, ali bodo boljševiki znali varovati prave interese gospodarskega razvoja Rusije.

Za deklaracijo in za politiko Jugoslovanskega kluba.

Občinski odbor občine trg Vače, zbran v seji dne 7. januvarja 1918, soglasno in z navdušenjem pozdravlja izjavo Jugoslovanskega kluba v državnem zboru z dne 30. maja 1917. — Županstvo trg Vače, 16. januvarja.

Hercegovski frančiškani za deklaracijo. Hercegovski frančiškani kot stoletni čuvaji hrvatskega imena v Hercegovini izjavljajo skupno s svoiim težko preizkušenim narodom: 1.) S velikom zahvalnošću pozdravljamo mirovnu pripravnost našega kralja Karla kao i prvi, ako Bog da, tračak blizoga mira. 2.) Želimo, da se predstoječi mir sklopi na temelju pravednosti i slobode prema vječnim zasadama kršćastva razvijenim od sv. Oca Pape Benedikta XV., po kojima svaki pa i najmanji narod ima pravo na slobodni razvitak narodni, gospodarstveni i prosvetni, i da se tako jedanput za uvijek glavni uzrok medjunarodnih zapletaja i ratova ukloni. 3.) Tražimo, da se u Habsburškoj monarhiji provede potpuna ravnopravnost naroda, da kako smo svi za vrijeme rata jednake žrtve snosili za kralja i domovinu, da tako iza njega uživamo jednake blagodati mira. 4.) Dosledno tomu sa svim srcem usvajamo deklaraciju jugoslavenkoga kluba u Beču od 30. svibnja t. g., kojom se za sve Hrvate, Srbe i Slovence u monarhiji na temelju narodnoga načela i hrvatskoga državnoga prava zahtijeva ujedinjenje i državna samostalnost pod uzvišenim žezlom Habsburga. — Podpisi so iz Mostarja, Širokega brijega, Humca, Konjica, Gradnicev itd.

Slovensko ženstvo za deklaracijo.

Podpisane žene in dekleta župnije Dob pri Domžalah se iz vsega srca pridružujemo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. Zvesto habsburški cesarski hiši in polne hrepenenja po narodni svobodi, zahtevamo ujedinjenje vseh avstrijskih Jugoslovanov v samostojni, neodvisni jugoslovanski državi pod habsburškim žezlom. Poslancem Jugoslovanskega kluba najtoplejšo zahvalo in popolno zaupanje. Želimo pravičnega miru med narodi, ki naj bi prinesel tudi slabejšim možnost do svobodnega in srečnega razvoja. — V Dobu, 15. januvarja 1918. — Sledi 835 podpisov.

Navdušeno se pridružujejo izjavi ljubljanskih žena in deklet žene in dekleta vasi: Češnjica (181 podpisov), Studor (83 podpisov), Jereka (75 podpisov), Podjelje (35 podpisov), Fužine (156 podpisov) in Boh. Srednja vas (145 podpisov).

Žene in dekleta občine Velike Lašče se z navdušenjem pridružujemo majniški deklaraciji Jugoslovanskega kluba. Prosimo vse naše poslance, da vztrajajo na začrtani poti. Strogo obsojamo vsakega, kdor ruje zoper enotnost naroda in zoper združitev v zmislu deklaracije. Izrekamo najvdanejšo zahvalo prevzvišenemu knezoškofu za njegov energičen nastop. Zahtevamo, da se že vendar enkrat neha strašna morija in sklene pravičen mir. — Sledi 243 podpisov.

Žene in dekleta občine Vremski Britof se z navdušenjem pridružujejo majniški deklaraciji z vročo željo, da se nam skoro vresničl krasni sen, gibati se prosti v novi jugoslovanski državi, pod slavnim habsburškim žezlom. Izražamo visoko spoštovanje prevzvišenemu gospodu knezoškofu Antonu Bonaventuri Jegliču za možati nastop. Izrekamo popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu ter njega predsedniku dr. Korošcu. Le krepko naprej po začrtani poti; naš duh je neomajen. — 150 podpisov.

Žene in dekleta vasi Srednja vas pri Kranju, Luže, Senčurja in Visokega so z dušo in srcem za našo narodno ujedinjenje. Bog daj našim poslancem veliko uspeha, narodnim izdajicam pa zasluženo plačilo. — Srednja vas pri Kranju 100 podpisov; Luže 207 podpisov; Senčur 214 podpisov; Visoko 114 podpisov. — Pridružujejo se možje in fantje vasi Šenčur pri Kranju s 154 podpisi.

Napredne žene in dekleta v Kapelah pri Brežicah se pridružujejo majniški deklaraciji ter dostavljajo: »Zatrli nas niso spečih, ne bodo nas bedečih!« Naša zmaga je sigurna, saj pravica ostane, vse drugo propade. Torej čez vse ovire do zaželjenega smotra. — 216 podpisov.

Z Goriškega.

16. januarja.

Še par dostavkov k begunskemu zakonu. Posebno važen je § 6., da tiče beguncem podpora po 2 kroni na dan že od 21. julija 1917. naprej. Le tedaj, ako se begunci oglase za podporo 3 mesece po razglasitvi novega zakona, torej šele po 1. aprilu t. m., jim bo šteta podpora od dneva priglasitve. — Po dosedanji praksi pa so nakazovali podporo po veliki večini šele od dneva priglasitve in niso hoteli o dnevu 21. julija nič slišati. Novi begunski zakon je torej prinesel popolno jasnost v tem spornem oziru. Na tisoče je beguncev, ki so oškodovani za veliko dni in tudi mesecev. Vsi ti begunci naj se torej oglasé pri oni oblasti, ki jim zdaj nakazuje begunsko podporo, ter sklicevaje se na 1. odstavek § 6. zahtevajo doplačilo za ves čas od 21. julija 1917. do onega dne, ko jim je bila podpora nakazana in izplačana. V postranske dohodke pri odmerjanju begunske podpore se ne smejo šteti naslednji dohodki: doklade ranjencem, doklade na hrabrostne svetinje, vojno oskrbovalne pristojbine gažistom brez činovnega razreda, navadnim vojakom ali njih dedičem, morebitne miloščine imenovanim osebam, pristojbine rodbinam častniških ali vojaških uradniških aspirantov, enako ne vzdrževalni prispevki po zakonu 27. julija 1917 D. Z. 313. ali po analognih predpisih, kakor tudi na podlagi cesarske naredbe z dne 12. junija 1915 D. Z. št. 161 — Begunci naj torej pazijo, da jim oblasti ne upoštevajo pri odmeri begunske podpore gori označenih dohodkov. Posebno važno je, da morajo begunci dobivati v polnem obsegu begunsko, kakor tudi takozvano vojaško podporo. § 8. določa, da imajo nepremožni begunci pravico do proste vožnje zase in za svojo prtljago (ali bolje, za vse, kar vzamejo seboj — v izvirniku: ihre Fahrnisse), kakor tudi za prehrano med vožnjo. Enako morajo skrbeti oblasti za prehrano živine, ki jo begunci vzamejo seboj. Važnost § 9. smo že obširneje razložili. Do naknadnega izplačila največ 500 K na osebo imajo pravico le tisti begunci, ki žive ali so živeli več nego 3 mesece v takratnem ali sedanjem vojnem ozemlju, ali pa v takih krajih, ki so bili izločeni za pravico do begunske podpore, n. pr. nekaj časa Dunaj in razna večja mesta. To velja torej za vse tiste begunce, ki žive ali so nekaj časa živeli kjerkoli na Primorskem, Kranjskem, Koroškem, Tirolskem, Solnograškem in južnem Štajerskem. Za begunce južno od Drave velja ta pravica le do 1. junija 1916, kajti z naredbo notranjega ministrstva od 24. maja 1916 št. 22.630 so bili tudi ti begunci v širšem vojnem ozemlju sprejeti v begunsko skrbstvo. Od tistega dne naprej so mogli torej dobiti redno begunsko podporo, zato zdaj nimajo pravice do izredne naknadne podpore za dobo po 1. juniju 1916. — Begunci naj torej sami natančno preračunajo dneve od bega do tistega časa, ko so prejeli prvo redno podporo. Koliker naštejejo dni, toliko kron naknadne podpore naj prosijo za vsako osebo na okrajnem glavarstvu sedanjega bivališča. Važno za begunce je določba, da morajo zahtevati to naknadno izplačilo v teku 3 mesecev po razglasitvi begunskega zakona, torej najdalje do 31. marca t. l.

Naj se torej vsak begunec sam pobriga za svojo pravico in naj nikar na pušča,

jo begunci dopisov na primer na osrednji odbor za obnovo Primorja na Dunaj ali na časnike v Ljubljani, marveč naj si po teh podatkih sami sestavijo prošnje in jih oddajo tam, kjer dobivajo podporo. Dolžnost je prizadetih oblasti, da se same natančno pouče o begunskem zakonu, se točno ravnajo po njem in gredo ljudem na roko. Dolžnost je to tudi posredovalnic in begunskih odborov ter vseh izobražencev med begunci, da pridejo tako vsi do svojih pravic in da ne bo pri podpori nihče prikrajšan.

Cesarjeva mati na Goriškem. Cesarjeva mati, nadvojvodina Marija Jožefa je videla v Gorici in bližnji okolici grozno razdejanje. Visoka gospa je želela videti tudi še nekaj drugih razrušenih krajev po ogromnem bojišču. Obiskala je tedni doberdobsko planoto, Sv. Martin, Sv. Mihael, Dol, Jamlje, Brestovico, Čerovlje, Mavhinje, Šempolaj in ozemlje do Nabrežine. Globoko je bila ginjena ob pogledu na toliko nesrečo, ki je zadela kraško ljudstvo in ponovno je izražala svoje strmenje nad pokončano pokrajino in svoje sočutje s prebivalstvom. Potem se je peljala v Furlanijo do hudournika Tera, kjer se je cesar rešil iz velike nevarnosti. Tam se postavi na primernem kraju spominska kapela. V Rudi ob Teru je šla nadvojvodinja v cerkev. Tam je imel deželni glavar monsignor Faidutti primeren nagovor na zbrano množico. Bila je na to v Červinjanu, Ogleju, v soboto v Krminu. Na Maksimilijanovem trgu so počakali visoko gospo vojaški in civilni dostojanstveniki. Množica jo je navdušeno pozdravljala. Pri slovesu je deželni glavar dr. Faidutti v imenu grofije Goriško - Gradiščanske zahvalil nadvojvodinjo za obisk deželo, ki je tako hudo prizadeta po vojni. Nadvojvodinja je prevzela pokroviteljstvo nad slovenskim sirotiščem v Gorici in furlanskim v Gradišču ob Soči.

Dopis iz Celja.

(Od našega poročevalca.)

Celje, 16. januarja.

Za jugoslovansko deklaracijo se je izjavila v zadnjem času občina Dolena v ptujskem okraju. Mariborski slovenski listi so objavili v zadnjih številkah poziv na vse slovenske občine, ki še takih izjav niso sklenile, naj to nemudoma store ter tako pomnože vrste onih, ki so dozdaj že pokazale svoje odločno narodno lice.

Skandal v štajerskem deželnem kulturnem inšpektoratu, ki je svoj čas zbudil toliko prahu, je sedaj zaključen s tem, da je sodno postopanje proti inšpektorju Jožefu Peter in ravnatelju Gezi Kraus ustavljeno.

V Konjicah je 5. t. m. umrla kneginja Matilda Windischgraetz, rojena princezinja Radziwill, stara 81 let. Pokopana je v Planini pri Rakeku. Bila je velika dobrotnica ubogih in šolske mladine.

V Ljutomeru je železniški uslužbenec Košar pri premikanju prišel tako nesrečno pod lokomotivo, da mu je stroj odrezal obe nogi ter ga tudi na trebuhu in glavi težko poškodoval. Na prevozu v radgonsko bolnišnico je umrl. Zapustil je vdovo s 6 nepreskrbljenimi otroci.

Iz Celja. Upravitelj javne deželne bolnišnice v Celju Jožef Temmeri je pomaknen v VIII. činovni razred. — S 1. januarjem t. l. je stopilo v veljavo novo obdačenje psov za naše mesto. Do 5. febr. morajo biti na magistr. naznanjeni vsi psi, katerih lastniki so v Celju. Za pse, priklenjene na verigo, je plačati 10 K, za ostale 15 kron, za pse, ki so samo mimogrede v celjskem mestu 4 K.

Iz Sladkega gore pri Šmarju poročajo: Nedavno je prišlo k posestniku Skaletu v Pečici 5 mož pod pretvezo, da so vinski kupci iz Maribora. Prosili so za prenočišče. Skale jih je pogostil v kleti. Ker pa so se mu zdeli sumljivi, je hotel k sosedu iti si iskat pomoči. A možje ga niso izpustili, ampak so ga zvezali in mu grozili s smrtjo, če jim da denarja. Odnesli so 3000 kron gotovine, hranilno knjižico in več mesa. Izginili so brez sledu.

Ptujski pek in župan Ornig se v graških listih razburja nad dr. Korošcem, ki ga je v svoji interpelaciji z dne 10. decembra 1917 imenoval »nevarnega denuncijanta«. Ornig z vsem svojim zavijanjem ne spravi s sveta dejstva, da je ravno s ptujskega magistrata šla najhujša gonja proti neštetim Slovencem ptujskega okraja; kot župan je za vse te denuncijacije odgovoren. V svojem »poslanem« pravi med drugim tudi, da »nihče na Spodnjem Štajerskem noče jugoslovanske države«. Mož je res skrajno domišljav in predrzen, da si upa govoriti nekako v imenu slovenskega ljudstva. Ali je slep in gluh, da ne vidi in ne sliši, da se je že ogromna večina slovenskih občin po Spod. Štajerskem izrekla za deklaracijsko politiko?! Ali misli, da njegovih par šnopsarjev v ptujskem okraju tvori slovensko ljudstvo?! Na kako podel način pa je prišlo do famozne izjave »slovenskih županov« njegovega okraja, pa je itak javnosti dovolj pojasneno, in vsak poštenomisleči človek si lahko napravi sodbo o značaju Ornigovem, ki je bil »slučajno« ravno takrat, ko so bili župani sklicani, »bolan« in se zborovanja ni udeležil, kakor pravi. Ornig še vedno uganja politiko ptiča moja. Pa se poznamo po perju, ljubi pek Ornig! Kaj pa ko bi pojasnil radovedni javnosti, kako je bilo tistikrat, ko je neka zelo visoka osebe preiskovala po ptujskih vojaških bolnišnicah kruh, ki ga je dajal tem zavodom neki ptujski pek Ornig, in se je »zelo pohvalno« izrazila o velikanski ljubezni tega peka do vojaštva, ker je dajal tako »izborni« kruh?! Pek Ornig, mi smo radovedni na tozadevno »poslano«! V ostalem bodo preiskave ministerijalne komisije že tudi nekoliko pokazale, kako se je obnašal ptujski gospod v vojnem času. Morda se bo še kesal, da ni s svojim poslanim še nekoliko počakal.

Vesti iz primorskih dežel.

Položaj v Trstu radi pomanjkanja kruha. »Edinost« poroča: Delavstvo tržaških ladjedelnic in drugih večjih industrijskih podjetij, ki je v ponedeljek zjutraj v protest proti skrčenju krušnega odmerka zapustilo delo, je v torek zjutraj zopet začelo delati v polnem obsegu. Delavstvo je v ponedeljek popoldne zborovalo v Delavskem domu, odkoder je šla nato deputacija s poslancema Pittonijem in Olivo na čelu k namestniku, kjer je zahtevala nujne odpomoči. Namestnik je povedal odposlanstvu, da je aprovizacijska komisija sklenila, da naj tovarniško delavstvo dobiva tudi nadalje nepokrajšan odmerek kruha in da se tudi obolela hrana, ki jo dobiva delavstvo v tovarnah. Odposlanstvo se je nato vrnilo v Delavski dom, kjer pa delavstvo ni sprejelo njegovega poročila. Popoldne se je vršilo ponovno zborovanje, na katerem se je potem sklenilo, da se delavstvo odpove celemu odmerku kruha, dokler ne bo moglo vse prebivalstvo dobivati celega odmerka in da prične zopet delati v torek zjutraj, zanašajoč se, da vlada tekom osmih dni preskrbi tako množino moke, da bo moglo vse mestno prebivalstvo dobivati neskrčen odmerek kruha. Obenem je delavstvo naložilo poslancem Pittoniju in Olivi, naj nemudoma odideta na Dunaj in opozorita vlado na resnost položaja. — V torek je bilo po mestu mirno. Kruh, polovični odmerek, se je dobival brez težave in brez dolgih vrst. Položaj se je torej ublažil.

Za prehrano Istre. Martin Samec, župan v Dolini, objavlja poziv na vsa županstva Istre: Nesrečno, od vseh zapuščeno in zanemarjeno Istro so doleteli najhujši dnevi. Namestništvena aprovizacijska komisija, ki ji je naloga, da pravično skrbi za vse Primorje, Istro in Trst, je ustavila vsako pošiljanje živil v Istro radi izostalega dovoza. Poleg tega je sklenila v svoji zadnji seji, da ne pošlje Istri nikake zabele več, češ, da ima poslednja sama dovolj olja. Usodne posledice tega so dovolj jasne. — Iz svete dolžnosti, skrbeti za naše ljudstvo, za katero smo odgovorni pred Bogom in ljudmi, se moramo združiti vsi, brez razlike narodnosti in povzdigniti skupno glasno in jasno zadnji obupni klic po pomoči. Raditega vabi vsa županstva Istre in njene državne poslance na skupen posvet, ki naj se vrši dne 24. januarja na Kozini s sledečim dnevnim redom: 1. Prehrana Istre. 2. Naš zadnji poziv na pomoč.

Išče se Avguštin Skok, roj. 1899. v Kožbani, stanujoč v Pevmi, je delal na cesti v Št. Petru pri Gorici. Dne 14. novembra 1914 je odšel v barake in od tedaj ni več sledu po njem. Kdor bi kaj vedel, kje se nahaja, naj naznani na sledeči naslov: Fran Šmid, župnik v Branici, p. Štanjel. — Marija Žvov, Zavod sv. Nikolaja v Trstu, Via Farneto, polzveduje po starših, Janezu in Ani Šuligoj, doma iz Mešnjaka, obč. Kal. Dom so zapustili ob 11. soški ofenzivi. Poizvedbe naj se blagovolijo poslati na zgoraj navedeni naslov.

Dnevne vesti.

— **Vojna odlikovanja.** Poročnik linijske ladje Rudolf conte Viscovich, prideljen ljubljanski cenzuri, je odlikovan z viteškim križem Fran Josipovega reda v priznanje odličnega službovanja v vojni. — Črnovojniški narednik 27. črnovoj. okraj. poveljstva Andrej Jug, dodeljen okrožnemu poveljstvu v Belgradu, je odlikovan s srebrnim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje v priznanje posebno zvestega služovanja v vojni in črnovojniški četovodja Josip Čižman, prideljen stavbeni stotniji št. 2/13, je odlikovan s srebrnim zaslužnim križem na traku hrabrostne svetinje v priznanje posebno vestnega služovanja pred sovražnikom.

— **Vojaška odlikovanja.** Rezervni vojni kurat Anton Gnidovec gorskostrelskega polka št. 2, je odlikovan z duhovskim zaslužnim križem II. razreda na belo - rdečem traku z meči. — Rezervni poročnik Fran Koblar 17. pešpolka, je odlikovan z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje; rez. veterinarski praporščak Egidij Tominc 28. havb. polka, z zlatim zaslužnim križem na traku hrabrostne svetinje. — Rez. poročniku dr. Franu Ivanetiču 17. pešpolka, je izrečeno za hrabro obnašanje pred sovražnikom najvišje pohvalno priznanje z istočasno podelitvijo mečev.

— **Odlikovanja pri 17. pešpolku.** S srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda so odlikovani: narednik Leopold Grohar, četovodja Štefan Oswald, poddesetnik Tomaž Gantar, pešci Ivan Žvajkar, Alfred Fuger, Josip Šober in Alojzij Šuster.

— **Odlikovanje.** Za hrabrost pred sovražnikom je bil odlikovan nadporočnik v rezervi Vilko Turk, sin gosp. dež. poslanca Josipa Turka, 2. bos. - herceg. pešpolka, z nemškim železnim križem II. razreda. To je sedaj že tretje odlikovanje hrabrega našega fanta.

— **Po smrti odlikovan.** Pred sovražnikom padli desetnik gorskega strelskega pešpolka št. 2, Stanko Sterniša, je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda.

— **Nastop aktivne službe mladeničev,** ki so rojeni leta 1900 in imajo pravico do znakov enoletnega prostovoljstva, je določen na 15. marca 1918. Vsi drugi nastopijo aktivno službo že 6. februarja 1918. Izkazila je potemtakem k pregledovanju prinesti seboj.

— **Ivan Hribar zopet v Ljubljani.** Včeraj popoldne ob ½5. se je s poštnim vlakom pripeljal nazaj v Ljubljano iz prognanstva gosp. ravnatelj Ivan Hribar. Na peronu ga je pričakovalo večje število prijateljev in znancev ter mnogo narodnega ženstva, ki so ga prisrčno pozdravljali. Pred kolodvorskim poslopjem pa je občinstvo priredilo gosp. Hribarju iskrene ovacije, ki so se pozneje ponovile pred stanovanjem gosp. ravnatelja na Turjaškem trgu. Manifestanti so se razšli pojoč »Hej Slovani« in »Lepa naša domovina«.

— **Begunske podpore** se bodo od prihodnjega plačilnega dne, to je od 21. januarja 1918 naprej izplačevanje pri finančni deželni blagajni v Ljubljani, Cesarja Jožefa trg, dvakrat na mesec, vsakokrat od 8. dopoldne do 1. popoldne v sledečem redu: Vsakega 6. in 21. v mesecu pridejo na vrsto stranke z blagajniškimi izkaznicami št. 1 do 700; vsakega 7. in 22. v mesecu z blagajniškimi izkaznicami št. 701—1400; vsakega 8. in 23. v mesecu z blagaj. izkaznicami št. 1401—2300; vsakega 9. in 24. v mesecu z blagajniškimi izkaznicami št. 2301—3000; vsakega 10. in 25. v mesecu z blagaj. izkaznicami št. 3001—3700; vsakega 11. in 26. v mesecu z blagaj. izkaznicami št. 3701 do konca. — Vsaka stranka ima prinesti seboj izkaznico istovetnosti, izdano ji od politične oblasti, da se more izkazati, da je upravičena dvigniti plačilo. — V Ljubljani bivajoče stranke se naj zglase po možnosti vsakokrat že od 8. do 9. dopoldne. Opozarja se, da zakasnele stranke nimajo pravice zahtevati plačila izven vrstnega reda dotičnega dne ter pridejo po možnosti šele pozneje na vrsto. — Ob nedeljah in praznikih odpade izplačevanje ter se vrši za vsako vrsto sledeči delavnik. — Natančni načrt o izplačevanju bo izobešen na vnanji strani pregraje pri blagajni pa za stranke vidnem prostoru.

— **Državna pomoč orožnikom.** Kakor se poroča, je določena za orožniško moštvo izredna državna pomoč, enaka oni, ki so jo dobili državni nastavljenci.

— **Zgalsitev v Avstriji nahajajoče se imovine sovražnih državljanov in zglasitev v sovražnem inozemstvu nahajajoče se imovine avstrijskih državljanov.** Po ukazu vsega ministrstva z dne 31. oktobra 1917, drž. zak. št. 439 je zglasiti v Avstriji se nahajajočo imovino pripadnikov sovražnega inozemstva ter v sovražnem inozemstvu nahajajoče se imovine avstrijskih državljanov. Za te zglasitve je vporabljati uradne zglasilne pole, ki se dobe proti plačilu 10 vin. za izvod pri trgovskih in obrtniških zbornicah. Izpolnjene zglasilne pole je kolka proste poslati tisti trgovski in obrtniški zbornici, v katerem okraju ima zglasilni zavezanec svoje stanovališče (sedež). Za to določeni rok 31. decembra 1917 se je podaljšal do 15. feruarja 1918. Zglasilnemu zavezancu more pristojna trgovska in obrtniška zbornica na njegov predlog dovoliti dodatni rok. Pripomniti je, da spadajo v zmislu tega ukaza k imovini sovražnih državljanov, ki jo je zglasiti, zlasti tudi udeležbe na podjetju, ki ima v Avstriji svoj sedež, ter imovinskopravne zahteve vsake vrste, ako so naperjene proti osebam, ki imajo svoje stanovališče (sedež) v Avstriji; k imovini avstrijskih državljanov, ki jo je zglasiti, tudi udeležbe na podjetju, ki ima svoj sedež v sovražnem inozemstvu ter imovinskopravne zahteve vsake vrste ako so naperjene proti osebam, ki imajo svoje stanovališče (sedež) v sovražnem inozemstvu.

— **K zamenjavi vojnih vjetnikov.** Raznašajo se vesti, da proti plačilu večega zneska, ki krije potne troške, se omogoči vojnim vjetnikom iz Rusije predčasna ali hitrejša vrnitev. Nujno je potrebno poudariti, da so te vesti brez vsake podlage in da zgolj zdravstveno stanje in določeni pogoji so merodajni za tukajšnji predlog za zamenjavo. Ne bilo bi želeti, da bi se vračali zdravi vojni vjetniki namesto, da se rezervira že tako omejeno število mest v zamenjavo onim, ki so vrnitve potrebni. Osebe, ki raznašajo take vesti, bi bilo treba naznaniti v svrho kazenskega zasledovanja c. in kr. vojnemu ministrstvu 10/voj. vjet., da se za bodoče prepreči zapeljevanje ljudi in morebitni okoriščevalni poskusi.

— **Blagajniške nakaznice in papirne lire za italijansko okupacijsko ozemlje.** Generalni svet avstro-ogrske banke je sklenil, sprejemati tuj denar tudi proti obrestovanju, pri čemur se misli na izdajo obrestljivih blagajniških nakaznic. Končno se je sklenilo tudi ustanoviti »Cassa dei Prestiti«, ki bo izdajala lirske bankovce po določenem kurzu h kroni, to je 95, in jih bodo krili kronski bankovci.

— **Denarne nakaznice za vojne vjetnike v Rusiji.** Poročilo, da je ustavljen nakazniški promet za vojne vjetnike v Rusijo, se nanaša na mednarodne poštne nakaznice. Oddelek »E« skupne centralne izvidne pisarne, poizvedovalnica za vojne vjetnike, Dunaj I., Graben 17., sprejema tudi nadalje denar za naše vojne vjetnike v Rusiji in jih odpravlja. Tozadevni promet ni bil ustavljen.

— **Oddaja usnja čevljarskim mojstrom v Ljubljani in sodnem okraju ljubljanska okolica.** Čevljarski mojstri v Ljubljani, ki si hočejo kupiti usnje, naj se zglase zaradi tiskovin za potrdila o prejemu usnja pri zadružnem načelniku g. Karlu Kordeliču v Ljubljani, Rimska cesta 5, čevljarji iz sodnega okraja ljubljanska okolica pa pri g. Ivanu Kranjcu v Spodnji Šiški št. 4 (tik cerkve). Potrdila se bodo izdala le onim, ki se bodo z obrtnim listom izkazali kot upravičeni čevljarski mojstri. Usnje se bo prodajalo od ponedeljka, dne 21. januarja 1918 dalje.

— **Umri je v Ljubljani** gosp. Jakob Witt, posestnik in krojač, star 79 let. — Umrla je v Ljubljani gdč. Olga Nadeniczek, učiteljica angleškega in francoskega jezika, stara 47 let.

— **Umrla je v Ljubljani** gospa Albina Waibl, rojena Arselin, soproga gosp. Hermana Weibla, strojevodje v pok. N. v p.!

— **Zdravstveno stanje mestne občine ljubljanske.** V času od 6. do 12. januarja se je rodilo v Ljubljani 18 otrok, umrlo pa je 36 oseb, med njimi 18 domačinov. Za jetiko je umrlo 5 oseb, med njimi 4 tujci, vsled mrtvouda 2 osebi. Infekcijoznih bolezni ni bil naznanjen noben slučaj.

Izpiski iz plačilnih nalogov o davku na vojne dobičke od večjih dohodkov v l. 1914., 1915. in 1916. za davčne okraje: Postojna, Ilirska Bistrica in Vipava so od 21. prosinca nadalje skozi 14 dni razgrnjeni v javni pogled in sicer med običajnimi urami pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Postojni (davčni oddelek soba št. 6).

Nezgode. 38letna Antonija Tomazin je padla na Karlovski cesti ter si zlomila levo roko. — 58letnega hlapca Josipa Kopača je udaril konj in mu zlomil desno roko. — Patrona je eksplodirala v roki nekega 18letnega železniškega uslužbenca v Spodnji Šiški in ga težko poškodovala. — 16letni posestnikov sin Ivan Črv iz Šebrelj je našel ročno granato in stikal z njo okoli tako neprevidno, da je eksplodirala. Črv je težko poškodovan na obeh rokah. — 12letna Marija Mikolič je padla na ledu pod Tivolijem ter si zlomilo levo roko. — Višji poštni oficijal Fran Vinci je padel na Dunajski cesti na ledenih tleh ter si zlomil desno nogo.

Smrtna nezgoda. V Goričanah, občina Peč, se je ponesrečil 54letni posestnik in tamkajšnji župan Fran Barlič. Kmetijski stroj ga je pograbil za suknjo in potegnil s seboj, pri čemur je bil smrtno nevarno poškodovan. Pripeljali so ga v deželno bolnišnico, kjer je poškodbam podlegel.

Nezgode. V Tomačevem se je opekla kurjačeva žena Helena Jernejc, ko je kuhala zajutrk. Polila je les s petrolejem, plamen ji je švignil na obe roki in v obraz ter ji povzročil težke opekline, vsled česar so jo prinesel v deželno bolnišnico. — 16letni Gabrijel Zupančič je padel na ledenih tleh na Marjie Terezije cesti ter si je zlomil levo roko. — Na tukajšnjem kolodvoru je neki razstrelilni preparat raztrgal uslužbencu Ivanu Ludviku vse prste na levi roki.

Tatvine. Posestniku Valentinu Zupancu v Količevem je neznan tat odnesel iz žage 8 metrov dolgi transmisijski jermen, vreden nad 900 K. — Neki gospe je bila ukradena na kolodvoru v Kranju denarnica s 345 K. — V Št. Jurju pri Kranju je izginila posestnici Ivani Krajnikovi ponoči koza iz hleva. — Neki kmet je prišel pretekli teden v Kranj, kjer je prodal prašiča, na kar je šel v gostilno. Kmalu nato je prišla v gostilno neka mlada ženska, se vsedla k njemu in se pričela razgovarjati z njim. Proti poldnevu se je napotil kmet proti domu. Ta ženska je šla za njim in ga zvabila v neko gostilno. Pila sta 2 litra, nakar sta šla dalje. Čez par ur se je kmet vrnil v omenjeno gostilno in povedal, da mu je zmanjkala denarnica z 800 K in srebrna ura. Orožniki so na to kmalu izsledili ono mlado žensko in jo aretirali, ona pa trdi, da ni nič ukradla.

Umrl je v Kräkem v 70. letu svoje starosti g. Anton Jurčec, klobučar in posestnik ter soustanovitelj in odbornik (skozi 33 let nepretrgoma) ondotne »Okrajne posojilnice«. Mož je bil blag značaj, narodnjak, miroljuben meščan, z eno besedo — poštenjak od nog do glave. Mir in pokoj blagi duši!

Iz Zagorja ob Savi nam pišejo: Begunci z Goriškega, po številu 60 družin, po večini Bilje-Renče, se tem potom prav prisrčno zahvaljujemo tukajšnjemu županu g. Tomažu Koprivcu za izkazano nam odkritosrčno očetovsko ljubezen, s tem, da kar se tiče aprovizacije, ne dela med nami in med lastnimi občani nikakoršnje izjeme. Jasno se vidi, da njegovo sočutno in blago srce neizmerno čuti naše gorje in britko pregnanstvo. Čast in zahvala naj mu bo tudi za redno in točno izplačevanje begunske podpore. Kar se tiče razdelitve begunske obleke, pazi vedno na to, da prav razsodno in pravilno razdeli po potrebi in po številu družinskih razmer. Kdor je poskusil beguniti pod rasnimi župani; tisti zna dobro ceniti razliko med enim in drugim. O, da bi ga posnemali vsi, ki kruto in brezsrčno ravnajo z ubogimi begunci. Kar se tiče aprovizacije, moramo vso čast in zahvalo dati tudi g. Poljšaku, da nam je tudi on vsestransko prijazen in pravičen. Ni več daleč oni srečni in veseli dan, ko se bomo s prav težkim srcem poslovili od dobrih in iz srca čutečih sosedov ter se vrnemo v svojo ljubo Goriško. Bog naj živi in ohrani še mnogo let takega dobrega župana in vso njegovo obitelj. Za obilo dobrot in tolažbe, ki ste jo nas izkazali, ostane spomin do vas zavselej v naših srcih ohranjen. — A. F.

Štajerska namestnija je imenovala kod prisednika iz stroke obrti pri okrajni komisiji za podporo za politični okraj Celje g. Bl. Zupanca iz Laškega. Kdor iz obrtnih krogov tega okraja se čuti zapostavljenega, se naj obrne do imenovanega.

O ubojstvu v Ptuju, kjer je na Silvestrov večer geometer Einsbrunner ustrelil saperskega narednika Grahorja, smo že poročali. Sedaj objavljajo hrvatski listi podrobnosti, iz katerih izhaja, da je Einsbrunner ustrelil Grahorja iz narodnega sovraštva. Mladi Grahor, sin splošno znane in spoštovane zagrebške rodbine, je služil kot saperski narednik v Ptuju ter je bil, kakor pravijo Hrvati »feš dečko«. Slaveč v kavarni novo leto, je zjutraj proti 6. v dobri volji zapel hrvatsko pesem. Pri mizah so se dvignili razni nemškutarji ter ga začeli napadati. Posebno sta se zaletela vanj dva. Prvi mu je klical »Du kroatischer Hund«, drugi pa je potegnil revolver ter ga ustrelil v trebuh. Grahor je kmalu umrl. Ubojica se piše Einsbrunner ter je po poklicu geometer. Ptujski nemškutarji ga sedaj na vse načine opravičujejo, češ, da je bil pijan ter da se je le nespretno igral z revolverjem. Einsbrunnerja so najprvo zaprli, pozneje pa so ga zopet izpustili in pripoveduje se, da se mu ne bo nič zgodilo. Slovenski poslanci bodo spravili zadevo pred parlament in v delegacije.

Zopetni razpis kolodvorske restavracije Gorica državni kolodvor. Na postaji Gorica drž. kolodvor se z dnem 1. marca 1918 na novo odda kolodvorska restavracija. Rok za vlaganje prošenj najkasneje do 15. februarja 1918. Z ozirom na položaj, povzročen po vojnih dogodkih, bode se moglo zasesti prostore še le po popravi kolodvorskega poslopja. Natančnejši podatki so na razpolago pri ravnateljstvu državnih železnic Trst, ekspozitura Ljubljana.

Aprovizacija.

+ **Oddaja govejega mesa na rumene izkaznice C št. 1401 do 2200.** Stranke z rumenimi izkaznicami C št. 1401 do 2200 dobe goveje meso v soboto dne 19. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: Od pol 2. do 2. št. 1401 do 1600, od 2. do pol 3. št. 1601 do 1800, od pol 3. do 3. št. 1801 do 2000, od 3. do pol 4. štev. 2001 do 2200. — Ena oseba dobi 1/4 kg, 2 osebi pol kg, 3 in 4 osebe 3/4 kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 1/4 kg, več oseb 1 1/2 kg. Kilogram stane 2 kroni.

+ **Nadomestek za mast.** Pomanjkanje špeha in maščobe sploh je večje in večje. Mestna aprovizacija je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi preskrbela meščane z zabelo, toda dobava prašičev je bila težja in težja in prišlo je tako daleč, da je sploh nemogoča. V zadnjem času pa se je posrečilo kupiti večjo množino prvovrstnega olja. To olje je drago, liter stane 47 kron, in mestna aprovizacija vé, da ga revnejši sloji ne bodo mogli kupovati. Zato hoče te pozneje na kak drug način odškodovati in jim pripraviti zabelo. Za enkrat pa nudi priliko tistim imovitim slojem, ki lahko plačajo za maščobo večje svote, pa jo do sedaj kljub temu niso mogli dobiti. Olje bo prodajala vojna prodajalna v Gosposki ulici. Stranke ga dobe po 47 kron liter na nakazila za mast in sicer pol litra za osebo in na mesec.

Razne stvari.

* **Pasivna resistenca** v poštno - hranilničnem uradu traja, ker ravnateljstvo odklanja zahteve uradnic. Zakasnitve v obračunanju so ogromne.

* **Kuga na Kitajskem.** Iz Londona poročajo, da se je kuga na Kitajskem tekom 6 tednov razširila 300 milj daleč in dosegla je železnico iz Pekinga v Hankau.

* **Goved vprežna živina v Berolinu.** Doslej je bilo prepovedano porabljati goved za vprežno živino v Berolinu in tudi goniti živino po ulicah iz prometnotehničnih vzrokov. Sedaj pa je to dovoljeno. Glede vprege treba šteditl s konjsko močjo.

* **Samomor dveh sester radi zabranjenega obiskovanja kinematografa.** V Neukölnu sta izvršili sestri Schmitz samomor, ker so jima starši zabranili obiskovati kinematograf, v katerega sta silili vsak dan. Sestri, stari 16 in 17 let, sta se zaprli v kuhinjo in odprli plin. Drugo jutro so ju našli mrtvi.

* **Argentinska pšenica za Italijo.** Iz Buenos Airesa poročajo, da je predsednik predložil kongresu dogovor, sklenjen z odposlanci Francije in Anglije, kateremu se je pridružila tudi Italija. Francija in Anglija sta obvezani do 1. novembra 1918. nakupiti dva in pol milijona ton pšenice in drugega žita.

* **Leteči gasilci.** V San Diegu v Kaliforniji so ustanovili prvo leteče gasilno društvo. Z mestnimi sredstvi so napravili posebno gasilno letalo, konstruirano v gasilne namene. Stroj ima motor 6 cilindrov s 110 konjskimi močmi. To je hidroplan, na katerem je prostora za dva moža in večjo množino kemičnih gasilnih sredstev.

Iz pred sodišča.

Smrt sodnika Pantza. Pred ljubljansko deželno sodnijo se je imel te dni posestnik in čevljar Anton Marinšek iz Sv. Mihaela zagovarjati radi pregreška proti varnosti življenja. Marinšek se je peljal 27. oktobra l. l. okoli polu 6. ure zvečer s svojim kolesom iz Divače v Senožeče. Pred Gabrskim klancem je stopil s kolesa in šel v spremstvu vojaka Šauflerja nekaj časa peš, potem se je poslovil od njega in se peljal s kolesom navzdol. Ko je prišel Šavfler v dolino, je našel tam na tleh kolo in zraven nekega moža nezavestnega. Ta mož je bil okrajni sodnik dr. Anton vitez plem. Pantz. Prinesli so ga v vojaško bolnišnico v Divači, kjer je 3 dni na to umrl. Obdukcija je pokazala, da mu je povzročil poškodbe padec s kolesa vsled hudega sunka, najbrže s strani hitro vozečega kolesarja. Tako je nastal sum, da je provzročil smrt drja Pantza obtoženi Marinšek. Ta pravi, da se je peljal na kolesu nizdol ob luninem svitu popolnoma trezen in da ni na cesti nikogar videl. Kaj se je potem zgodilo, tega ne ve. Spominja se samo toliko, da je bil kar naenkrat brez kolesa, da je šel nazaj, da je našel kolo na cesti in poleg kolesa nekega nezavestnega gospoda. Iz vsega sledi, da je obtoženec drja Pantza s svojim kolesom vrgel ob tla in povzročil njegovo smrt. Marinšek je obsojen na 4 tedenski strogi zapor s trdim ležiščem vsakih 14 dni.

Darila.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala C. M. podružnica na Vrhniki za l. 1917. izvanredno lep prispevek 1000 K. Izrekamo ji tem potom najiskrenejšo zahvalo. Kaj pa druge C. M. podružnice? Mnogo jih je, katere še spe. Bolj kakor kedaj preje je potrebno sedaj, da začno zopet vse delovati v korist svojemu narodu. Ne v spanju, v delu je rešitev. — V veseli družbi v prostorih g. Ivana Torkar v Podbrdu se je pod vodstvom g. dr. Irgoliča nabralo na Silvestrovo za C. M. družbo 24 K 30 v. G. S. Štekar iz Ajdovščine pa je poslal 82 K, katere so zbrali na silvestrov večer. — G. j. Rohrmann, c. kr. notar v Kostanjevici je daroval C. M. družbi 30 K mesto venca na grob g. Emila Orožna, c. kr. notarja v Kamniku. — G. Josip Ocvirk, četovodja je daroval o poroki z gdč. dr. Elizabeto Habbetovo za C. M. D. 20 K. Na svatbi g. rezervnega nadporočnika Verija Schweiger iz Črnomlja se je nabralo za družbo sv. Cirila in Metoda 60 K 3. dr. Andrej Kuhar, c. kr. notar v Litiji je nakazal C. M. D. 50 K, katerih znesek je plačal g. Janez Kladnik v zahvalo, da mu je dr. Premrov odpustil žalitev N 562/17. — G. Ivan Mankoč iz Trsta je daroval za C. M. D. 40 K v poravnavo računa gosp. nadinž. — K. Vsem podpirateljem C. M. družbe se iskreno zahvaljujemo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Nova vila se proda v Lovran z 12 sobami in vso opravo v sredini mesta. Nemška vprašanja na **A. Castellich, Lovrana.** 173

Kuharica 257
vešča vseh hišnih del, **se sprejme** k dobri družini **takoj ali pozneje.** Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

VRTNAR
vešč sadjereje in v nasajanju zelenjadi, dobi stalno službo na graščini **Neustein** pošta Radna na Dolenjskem. Ponudbe s prepisi spričeval je nasloviti na **oskrbništvo veleposestva Neustein (Impolca), pošta Radna Dolenjsko.** 212

Blagajničarko, kontoristinjo in dve prodajalki
vešči železninske in špecerijske stroke, **sprejme** v službo veletrgovina. Reflektira se le na boljše moči. Ponudbe na upravn. »Slov Naroda« pod **„1000/205".** 205

Češko gosje perje.
1 kg belega nepukanega 10 K, 1 kg belega nepukanega 5 K, 1 kg belega nepukanega 3 K 20 v, 1 kg belega pukanega 24 K, 1 kg belega pukanega 16 K, 1 kg belega pukanega 10 K, pošilja po pošti po 5 kg **I. Haldekova, Praga-Smichov, Kinského trida 1.** 32

Prazne vreče
vsake vrste, **suhe gobe, kumin, janež in druga semena kupuje** vedno in v vsaki množini, ter plačuje **po najvišjih dnevnih cenah trgovska firma**
J. Kušlan, Kranj, Gor.

Ženitna ponudba
Trgovsko izobražena inteligentna gospodična, prijetne zunanjosti, iz ugledne premožne rodbine na deželi, želi radi pomanjkanja znanstva, se v svrho ženitve seznaniti z dobro situiranim gospodom, najraje trgovcem. Prosi se za dopise s sliko pod „Jugoslovan/241". Tajnost se jamči. 241

Gospod išče za februar
prazno SOBO.
Ponudbe pod **„prazna soba 233"** na upravn. »Slov. Naroda«. 233

Trgovski pomočnik
išče službe v trgovini z mešanim blagom, ozir. špecerijo in železnino. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe poo **„Marijin"**, poštnoležeče Sv. Duh-Loče, Štajersko.

Kupim vsako količino
sveže REPE.
Cena po dogovoru. **Jos. Orožem, zeljarna, Selo Moste pri Ljubljani.** 189

Sprejme se
sluginja za trgovino.
Več se izve v **„Narodni knjigarni", Prešernova ulica 7.**

Kontoristinja
vešča obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi **se takoj sprejme** pri tvrdki **Pr. P. Zaleo Ljubljana Stari trg št. 9.** 256

Gosp. poročnik, ki je dne 17. januarja 1918 prinesel pozdrave iz Broda se prosi, da se pred odhodom še enkrat oglasi zaradi male stvari, da jo s seboj vzame za Ankico
Pozdrav
249 *Z. N.*

Proda se hiša
na glavnem trgu v Novem mestu. V hiši se nahaja stara gostilna in mesarija, pripravna je pa tudi za vsako drugo obrt. Pogoji se izvedo pri lastniku **Ludoviku Ferlicu, Novo.** 258

Prazne vreče
(za moko, otrobe, fižol, sodo in cement) v večjih množinah **se oddalo.** Ponudbe na kolonialno uvoz. družbo **DINON & ZILOTTO, Trst.** 242

Šolske potrebščine
priporoča
NARODNA KNJIGARNA
v Ljubljani.

Herman Waibl, strojevodja v p., naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **Hermana, Rudolfa** in **Hansa,** vsem prijateljem in znancem pretresujočo vest, da je njegova iskrenoljubljena soproga, oziroma mati, gospa

Abina Waibl roj. Arselin

v četrtek, dne 17. t. m. ob 2. uri pop. nenadoma preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v soboto, dne 19. januarja ob 2. uri pop. iz hiše žalosti, Metelkova ulica št. 3, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V LJUBLJANI, dne 18. januarja 1918.

255

Zahvala.

Za dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega ljubega, nepozabnega brata, strica in svaka, gospoda

Avgusta Jagodiča

trgovca v Ljubljani

izrekamo tem potom vsem našo najprisrčnejšo zahvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo sl. predsedstvu gremija trgovcev, sl. predsedstvu trgovskega bolniškega in podpornega društva, zastopnikom javnih oblasti, gg. trgovcem iz Ljubljane, gg. pevcem za tolažeče žalostinke ter vsem prijateljem in znancem, kateri so spremili nepozabnega pokojnika na njega poslednji poti.

Globoko žalujoči ostali.

Zahvala.

Vsem, ki so našo pokojno hčerko, ozir. sestro, gospodično

Angelo Gruden

c. kr. učiteljico

spremili na zadnji poti, posebno prečastiti duhovščini, gosp. dvornemu svetniku Josipu Bilek in gg. uradnikom, slavnemu učiteljstvu, gg. poduradnikom, g. nadzdravniku dr. Emil Papežu za trudapolno zdravljenje, gg. pevcem katoliške delavske družbe za ginljive žalostinke in sploh vsem onim ki so se drage pokojnice tudi med boleznijo spominjali, izreka tem potom najtoplejšo zahvalo, s prošnjo, naj se jo ohrani v blagem spominu,

253 žalujoča rodbina **Grudnova.**

Prva kranjska medicinalna drogerija
parfumerija,
fotograf. manufaktura itd.
Glavni koncesijonirana prodaja strupov.
Ustanovljena leta 1857.
ANTON KANC
Ljubljana, Zidovska ulica 1.
Cenik na razpolago.

Ovčje meso
namočeno in prekajeno v kosih
pitane gosi
gosja mast v večjih množinah se takoj odda.
Lukacs Rezsö, izvoz prekajenega mesa, Budimpešta VII., Barcsay utca 11. 191

„Umetniška propaganda" v Ljubljani — Sodna ulica 5. Stalna razstava slik in vizitnic. Umetnine. Umetniške razglednice.

Josip Gruden

Tončka Gruden roj. Berlič

240

poročena.

Smartno pri Litiji *16 januarja 1918.*